

VINERI · 20 FEBRUARIE 2004 · ANUL LIV NR. 8

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Cinci ani în fruntea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

În „șezătoare”, la Apateu

Renașterea unei limbi: retoromana

CALENDAR ORTODOX

23 februarie, luni — † Sf. Sfințit Mc. Policarp, Episcopul Smirnei; Sf. Gorgonia (*Inceputul Postului Mare*).
24 februarie, marți — (†) Întâia și a doua aflare a Capului Mergătorului Înainte și Sf. Ioan Botezătorul.
25 februarie, miercuri — Sf. Tarasie, Arhiepiscopul Constantinopolului; Sf. Alexandru și Ipatie.
26 februarie, joi — Sf. Porfirie, Arhiepiscopul Gazei; Sf. Mc. Fotini; Sf. Teodor.
27 februarie, vineri — Cuv. Procopie Mărturisitorul; Cuv. Talaleu Mărturisitorul.
28 februarie, sâmbătă — Cuv. Vasile Mărturisitorul; (*Pomenirea morților, Sâmbăta lui Toader*).
29 februarie, duminică — (†) Cuviosii Ioan Casian Romanul și Gherman din Dobrogea. Duminica I-a din Post (a Ortodoxiei).

Din credințele poporului

Pe 21 februarie, omul iese și se încălzește la soare. Iarna și-a pierdut puterea. Dacă în această zi va fi multă zăpadă, trebuie să ne așteptăm la inundații mari.

AGENDĂ

23 februarie

1882 — s-a născut *Gheorghe Cucu*, compozitor român.
1913 — s-a născut, la Alămor (România), *Ilie Ivănuș*, poet, profesor, ziarist.

24 februarie

1582 — Papa Grigore al XIII-lea a introdus reforma calendarului („calendarul gregorian”) care a rămas valabil până azi.
1824 — s-a născut, la Giula, *Teodor Pap*, întemeietor al unei fundații cu ajutorul căreia au studiat numeroși tineri români, printre care unii din Giula.

25 februarie

1745 — a murit cronicarul *Ion Neculce*.
1841 — s-a născut *Pierre Auguste Renoir*, pictor și grafician francez, unul dintre reprezentanții importanți ai impresionismului.
1866 — (25 febr./9 martie) Revista „Familia” din Pesta a publicat poezia „De-aș avea...”, de *Mihai Eminescu*. Cu această ocazie, Iosif Vulcan, directorul „Familiei”, l-a botezat pe „Eminovici” în „Eminescu”.
1891 — a murit *Cezar Bolliac*, poet și publicist.
1925 — Miron Cristea a devenit *primul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*.

26 februarie

1838 — s-a născut *Bogdan Petriceicu Hașdeu*, filolog, istoric, folclorist și publicist. Este descendentul unei vechi familii moldovenești.
1888 — inaugurarea *Ateneului Român* din București.

27 februarie

1850 — s-a născut pictorul *Ioan Andreescu*.
1940 — a încetat din viață *Nicolae Tonitza*, pictor, grafician și critic de artă.
1990 — a murit lingvistul și memorialistul *Alexandru Rosetti*, membru al Academiei Române.

28 februarie

1754 — s-a născut în satul Râciul de Câmpie, de lângă Târgu Mureș, *Gheorghe Șincai*, istoric, filolog, reprezentant de seamă al Școlii Ardelene.
1785 — Horea și Cloșca, conducătorii răscoalei țărănești de la 1784, sunt executați prin tragere pe roată. Crișan se spânzurase în închisoare, la 13 februarie 1785, cu nojite de la opinci.
1859 — a apărut, la București, prima revistă umoristică românească — „Țânțarul”, editată de C. A. Rosetti și N. T. Orășanu.

29 februarie

1880 — a murit *Costache Bălăcescu*, poet și dramaturg.
1900 — s-a născut regizorul român stabilit în America, *Jean Negulescu*.

Premierul declară necesitatea reprezentanței în Parlament a minorităților

Printre cele trei propuneri ale lui *Medgyessy Péter* care au creat valuri în viața politică internă a Ungariei una ar putea avea consecințe și asupra vieții publice a minorităților. Primul ministru a ridicat ideea lansării unei liste comune ale celor patru partide parlamentare, împărțind cele 24 de locuri din Parlamentul European ce îi revin Ungariei într-o proporție egală între partidele de la guvernare și cele din opoziție. Premierul a mai lansat propunerea alegerii directe a președintelui țării, care va deveni o problemă actuală în 2005. De asemenea a avut răsunet și propunerea restrângerii efectivului parlamentar la o cifră de 250 de de-

putați, în locul celor de peste 380. În concepția lui *Medgyessy*, pe lângă această cifră redusă, s-ar putea încă păstra actualul sistem de alegere, conform căruia jumătate din mandate s-ar distribui între candidații de pe listele partidelor, iar cealaltă jumătate a parlamentarilor se va alege în mod direct, în circumscripțiile electorale.

După lansarea ideilor premierul a fost invitat la emisiunea de analiză politică ESTE, difuzată de Televiziunea Maghiară luni seara, la 16 februarie, în care șeful guvernului a precizat că în cadrul noilor reglementări ar fi bine să se rezolve o dată și reprezentanța parlamentară a minorităților și că ar fi nevoie de elaborarea unui sistem electoral care le-ar permite grupurilor etnice din

țară prezența în legislativ. Într-o altă emisiune de la același post, tot la 16 februarie, *Deutsh Tamás*, reprezentând grupul parlamentar Fidesz, a amintit, printre altele, că personal nu vede nici o șansă la realizarea reprezentanței în Parlament a minorităților, pentru că aceasta ar necesita trecerea la un sistem parlamentar bicameral, ceea ce nu are tradiție în politica maghiară modernă.

În același timp, minoritățile din Ungaria sunt declarate în Constituție factori constitutivi ai statului, cu drept la reprezentare la toate nivelele ale administrației de stat. Legislativul de la Budapesta menține omisiunea constituțională de mai bine de un deceniu. **Șt. C.**

Și studenții care învață în România vor dreptul la credit de învățământ

Studenții din Ungaria beneficiază de acest drept de mai mulți ani. Datorită faptului că reglementările referitoare la studenții minoritari cu cetățenie maghiară care își desfășoară studiile în țările lor mamă, nu sunt clare, Coaliția Românilor din Ungaria s-a adresat cu o scrisoare oficială lui *Kaltenbach Jenő*, comisarul drepturilor pentru minorități.

La adresa trimisă de organizația românească, *Kaltenbach* a răspuns la data de 9 februarie

înștiințându-l pe președintele Coaliției, *Teodor Martin*, că a pornit o anchetă și că despre constatările specialiștilor îl va informa în cel mai scurt timp posibil. În spatele acestei solicitări se află faptul că tot mai mulți elevi români din Ungaria își continuă studiile superioare la centrele universitare din România și mai mulți dintre acestea și-ar putea continua studiile cu ridicarea creditului de învățământ, drept de care dispun concetățenii lor de la facultățile din Ungaria.

Ștevi

Valori ale artei populare românești

Institutul Cultural al României de la Budapesta organizează în ziua de 25 februarie, miercuri, manifestarea „Valori reprezentative ale artei populare”, în cadrul căreia vor expune și vor ține ateliere de creație tradițională 15 meșteri populari din județul Vâlcea. Domeniile atelierelor vor fi ceramică și olărie, țesături populare, icoane pictate pe lemn și sticlă, instrumente muzicale țărănești. Serata, care va începe de la ora 18.00, se va încheia cu un recital de muzică populară instrumentală. **- va -**

Foaia
românească
poate fi citită
și pe Internet

www.foaia.hu

„Oameni și sărbători” la Seghedin

Cercul studenților de la Catedra de limba română a Institutului Pedagogic „Juhász Gyula” din Seghedin organizează marța viitoare, la 24 februarie, cu începere de la ora 17.00, o întâlnire în cadrul căreia *dr. Narcisa Știucă*, conferențiar la Catedra de Etnologie și Folclor a Universității din București va prezenta prelegerea „Oameni și sărbători” care va fi însoțită și de proiecții video. Se vor rula filmele etnografice: „Fărșangul și Berbecii la Slatina Timișului”, „Sărbători și obiceiuri” și „Nunta la români”.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Copiii din Apatu evocând tradiții străbune
(Foto: Ecaterina Szűcs)

Cinci ani în fruntea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

„Trebuie să merg mai departe în căutarea oii pierdute...”

Interviu cu Prea Sfințitul Sofronie, Episcopul românilor din Ungaria

Sâmbătă, la 21 februarie se împlinesc cinci ani de la instalarea și așezarea în scaunul episcopal al primului arhiepiscop ortodox român din Ungaria, în persoana Prea Sfințitului Episcop *Sofronie Drincec*. Momentul a fost drept împlinirea unei vechi dorințe a credincioșilor și preoților ortodocși români din Ungaria: înființarea unei episcopii proprii în fruntea căreia să stea un episcop. Cu ocazia aniversării, i-am solicitat ierarhului Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria un interviu, trecând în revistă realizările acestei scurte, dar importante perioade, și bineînțeles planurile, așteptările sale de viitor.

– Cu cinci ani în urmă, când ați trecut granița mutându-vă de la Arad la Giula ați venit cu dorințe, cu vise, cu numeroase planuri. Privind înapoi, cum apreciați această perioadă de cinci ani de când vă aflați la cârma Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria? Care vă este starea sufletească acum, după cinci ani de arhierie?

– Aș putea spune că la fel ca pe care am avut-o în clipa în care am venit, deși există totuși o diferență cel puțin de nuanță. Anume, că în clipa de față am dobândit o experiență foarte utilă și necesară pentru a putea face mai departe ceea ce mi-am propus. Au trecut atât de repede acești ani încât dacă mă gândesc, parcă a fost numai ieri venirea mea aici. S-au întâmplat foarte multe lucruri în această perioadă. O perioadă de cinci ani pentru un om înseamnă destul de mult, dar gândindu-ne la istoria unui popor, la istoria unei biserici, ca să nu mai spun de timpul lui Dumnezeu, această perioadă este o nimica toată. Ați spus bine că am venit cu multe vise, cu multe planuri. În clipa în care am venit, am încercat să-mi expun programul pastoral, chiar în cadrul cuvântării de la instalare, și toate acele lucruri sunt la fel de actuale și le am în continuare în vedere. Sunt nevoit să fac o precizare: atunci eu nu m-am gândit nici o clipă că cele cuprinse în programul pastoral pot să se rezolve de pe o zi pe alta sau pot să fie aduse la viață într-un viitor foarte scurt. Ceea ce este diferit acum față de ceea ce am găsit eu când am venit aici este nu viața comunității în adâncul ei, ci este diferit în sensul că Biserica în

acești cinci ani a dobândit un spor de organizare și administrativ, și aș îndrăzni să spun și un spor duhovnicesc. Pentru că nu mi se pare puțin lucru faptul că în Ungaria, la ora actuală, există două biserici ortodoxe în care Sfânta Liturghie să se săvârșească în fiecare zi. Și acestea sunt în cadrul Episcopiei noastre, Catedrala Sf. Nicolae din Giula și biserica Mănăstirii de la Săcal. Aceste două sfinte locașuri în care se săvârșește Sfânta Liturghie pentru viața lumii în fiecare zi cred eu că sunt dovada cea mai puternică, cea mai vizibilă a progresului duhovnicesc înregistrat. Părerea mea este că Biserica noastră s-a stabilizat în această perioadă. Oamenii s-au obișnuit că în fruntea Bisericii stă un episcop. Mulți credincioși mi-au spus că m-au văzut la televizor, la diferite conferințe, la ceremonii cu caracter ecumenic, cultural, chiar social, petrecute în Ungaria sau în alte părți. Deschiderea față de lume, față de universul spiritual este un lucru important pentru Episcopia noastră.

– Care sunt după părerea Prea Sfinției Voastre cele mai importante realizări din acești cinci ani?

– În primul rând cred că este înființarea unei mănăstiri. O mănăstire care înseamnă foarte mult, nu numai pentru că acolo se face slujbă, se fac toate laudele prevăzute în tipicul bisericesc, dar o mănăstire este un loc de rugăciune. Când știi că există un loc în care se roagă părinți și credincioși nu numai pentru creștinii din Episcopia noastră, ci și pentru alți ortodocși, pentru creștini de alte confesiuni. Când știi că există un loc în

care rugăciunile nu se opresc, în care toată viața se raportează la Dumnezeu, deja ai un anumit confort spiritual. Baza de susținere a oricărui episcop cred eu că este mănăstirea. Am încercat, desigur la început cu pași timizi, dar fermi, să ne îndreptăm spre o cât mai atentă misiune în rândurile tineretului. Încetul cu încetul am ajuns să avem și rezultate. A fost foarte greu la început să găsim un limbaj comun pe care să-l stăpânim și unii, și alții, și păstori, și păstoriții. Cred că acești pași timizi au început să fie tot mai siguri și să se recupereze cât mai mult teren în câmpul acesta misionar, care privește tânără generație. Sunt și alte realizări, dar nu vreau să se pară că mă laud cu ceva. Am putea să amintim apariția periodicului „Buletinul Episcopiei”, sporul de organizare în privința vieții pastorale și misiunare de la parohii, restaurări și continuarea restaurărilor de la bisericile noastre și multe altele, dar e atât de lucru și sunt atât de multe datorii de împlinit, încât eu personal nu vreau să dau note cu privire la ceea ce am făcut, știind că mai avem atât de multe de făcut. În primul rând o durere mare pe care o resimt este aceea

care nici până astăzi nu am reușit să avem preoți în fiecare dintre parohiile noastre, dar în condițiile actuale este foarte greu să ocupăm posturile de la parohiile vacante. Mă rog la Dumnezeu ca în viitor să putem împlini și aceasta, deși este foarte foarte greu. Mai avem biserici care așteaptă în continuare restaurarea, pentru toate acestea însă este nevoie de sume importante de bani, or, resursele financiare ale Episcopiei, ale parohiilor, ale credincioșilor noștri nu sunt întotdeauna dintre cele mai îndestulătoare.

– După instalarea Prea Sfinției Voastre în funcția de episcop la Giula, știu de la locuitorii orașului că mult timp ați fost o adevărată curiozitate în acest oraș. Cum vă simțiți acum aici? Care vă este relația cu orașul și cu locuitorii de diferite naționalități și confesiuni?

– Pentru mine, în special în ultima vreme a constituit o surpriză plăcută faptul că intrând într-un magazin, într-o librărie din oraș, persoane de naționalitate maghiară mă interpelează cu domnule episcop, adică fără să mă prezint, purtând doar reverenda, știu că persoana respectivă este episcopul românilor din Ungaria. Cred că acest lucru spune deja

destul de multe. E adevărat că la început am fost privit ca o prezență exotică în cadrul orașului, dar având în vedere faptul că după venirea mea, încetul cu încetul, au putut veni aici și alți părinți călugări și măicuțe, pot să spun că uniforme monahale ortodoxe sunt prezente în oraș aproape zilnic. Pentru mine a fost un lucru deosebit în cursul anului trecut, în timpul vizitei la noi a Arhiepiscopului Nathaniel al românilor din America, și fiind primiți de doamna primar, aceasta a făcut anumite remarci cu privire la Episcopia noastră, susținând domnia sa că prezența Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria îmbogățește orașul Giula. Doamna *Perjesi* a recunoscut faptul că de când există Episcopia românească în acest oraș atât viața culturală cât și cea socială s-a îmbogățit foarte mult. Eu cred că toate aceste lucruri sunt foarte grăitoare și nu pot decât să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru ele.

– Una din prioritățile activității Prea Sfinției Voastre este deschiderea față de alte confesiuni, alte biserici din țară, participarea la manifestări ecumenice. Care este importanța acestei deschideri?

– Cred că este durerea noastră, a tuturor, că Biserica lui Hristos nu are o unitate vizibilă, fiind despărțită în atât de multe confesiuni. Toți cei care-L iubim sincer pe Dumnezeu, pe fiul său, pe Domnul nostru Iisus Hristos și Biserica, ne dorim cu toții să contribuim prin ceea ce putem la refacerea acestei unități. Avem datoră, prin ceea ce putem, să contribuim la tămăduirea rănilor separării. E adevărat că unitatea Bisericii o poate face numai Duhul Sfânt, dar acesta lucrează prin oameni, în oameni. Și cred că fiecare, potrivit darurilor pe care Dumnezeu i le-a dat, poate să contribuie la refacerea acestei unități. Pe de altă parte, comunitatea noastră fiind o comunitate minoritară și-a pus întotdeauna problema apărării propriei identități în destul de multe privințe.

(Continuare în pag. a 7-a)

Centrul de Documentare și Informare are deja conducător

La ședința din joia trecută, 12 februarie, Prezi-
diul Autogovernării pe
Țară a Românilor din Un-
garia a ales directorul Cen-
trului de Documentare și
Informare. La concursul
publicat s-au înscris patru
persoane, astfel fiind can-
didați la postul de direc-
tor al noii instituții *Aurel
Rus* (Chitighaz), *Ștefan
Vecsernyés* (Micherechi),
Kasza Attila (Bichișciaba) și
Eva Ruja Bányai (Giula).
Deoarece dosarele primi-
lor trei candidați au fost
respinse pe motiv că nu
au corespuns criteriilor
anunțate în concurs, pe
fișa de vot a membrilor
Prezidiului AȚRU a figu-
rat doar un singur nume,
cel al doamnei *Eva Ruja
Bányai*, cunoscută ca refe-
rentă cu probleme de în-
vățământ a Oficiului
AȚRU și redactor respon-
sabil al publicației „Croni-
ca”. Votarea care s-a des-
fășurat în mod secret n-a
oferit deci mari surprize în

privința câștigătorului con-
cursului. (Deoarece direc-
toarea nou aleasă n-a fost
de față la ședința Prezidiu-
lui AȚRU, plănuim să vă
relatăm într-un număr vii-
tor despre planurile și con-
cepțiile domniei sale în
conducerea Centrului de
Documentare și Informa-
re a Românilor din Un-
garia.)

Forul de conducere al
reprezentanței românești
pe țară a mai decis la
această ședință despre
modificarea unor pasaje în
statutul de funcționare al
AȚRU și a reglementat
onorarea muncii depuse
în cadrul comisiilor de spe-
cialitate. Autogovernarea
pe Țară a Românilor din
Ungaria va semna în viito-
rul apropiat un protocol
de colaborare cu Ministe-
rului Patrimoniului Cultu-
ral Național. Prezidiul a
decis acum că AȚRU va fi
reprezentată la tratativele
cu acest minister de
Tiberiu Iuhas, șeful Oficiu-

lui AȚRU. A mai trebuit
aleasă la această ședință o
persoană care va repre-
zenta românii din Un-
garia în cadrul filialei de la
Budapesta a Biroului eu-
ropean al limbilor mai pu-
țin folosite, care se va des-
chide în perioada ce ur-
mează. A fost propusă
doar o singură persoană,
doamna *Jetzin Mónika* din
Budapesta, care s-a putut
bucura de marea majori-
tate a voturilor de sprijin.
Cele cinci persoane care
s-au abținut la vot și-au
motivată decizia cu faptul
că persoana este necu-
noscută în rândul româ-
nilor din Ungaria.

La capitolul diverse,
președintele *Traian Cres-
ta* a informat membrii
Prezidiului despre semi-
narul președinților celor
13 minorități din țară, care
s-a desfășurat recent la
Keszthely, și unde dom-
nia sa a pus accentul pe
două subiecte: finanțarea
școlilor și problemele din
învățământul minoritar,
respectiv modificarea Le-
gii pentru Minorități.

La finalul ședinței, pre-
ședintele AȚRU a ridicat
problema prezentării
nesatisfăcătoare a repre-
zentanței pe țară în emi-
siunile românești ale Te-
leviziunii Maghiare, pro-
punând ca AȚRU să se
adreseze în scris con-
ducerii Televiziunii pentru
aceste neajunsuri. Ca un
fel de răspuns la critica
adusă presei, *Gheorghe
Gros*, președintele Comi-
siei de Relații Externe și
Mass-media a anunțat
Prezidiul că încă în lunile
de primăvară această co-
misie de specialitate va
invita jurnaliștii români din
Ungaria la o masă rotun-
dă.

e. i.

Mircea Geoană despre relațiile româno-ungare

Înainte de programata vi-
zită din săptămâna trecută
a ministrului român de ex-
terne *Mircea Geoană* la Bu-
dapesta (care a fost amâna-
tă din cauza programului
prea încărcat al ministrului
român), cotidianul budapes-
tan *Népszabadság* a publicat
un interviu în exclusivitate
cu *Mircea Geoană*, cu titlul
„Diversitatea etnică este un
factor de progres”. În cadrul
acestui interviu ministrul
Goană apreciază relațiile ro-
mâno-maghiare că ele au
fost caracterizate în ultimii
ani „de dezvoltare și dina-
mism”, iar colaborările eco-
nomice dintre cele două țări
sunt meritorii. „Ungaria este
unul dintre primii 10 part-
neri comerciali ai Români-
ei. Comerțul nostru bilate-
ral a atins în 2003 un record
de 1,5 miliarde de dolari,
ceea ce este de 3,2 ori mai
mare decât nivelul din 1996,
dinaintea aderării noastre la
CEFTA. Aproape 40% din
comerțul desfășurat cu sta-
tele CEFTA se realizează cu
Ungaria”, a subliniat *Mircea
Geoană*, adăugând că „până
la sfârșitul lui decembrie, fir-
mele ungare au investit în
România în valoare de 264
milioane de dolari, Ungaria

ocupând astfel locul al 13-
lea pe lista investitorilor
străini.”

Printre subiectele dezba-
terilor de la Budapesta a
amintit ministrul român și
situația bunurilor Fundației
Gojdu, precum și următoa-
rea, cea de-a șasea ședință
a Comisiei mixte interguver-
namentale româno-ungare,
care va avea loc tot în capi-
tala ungară. În articolul din
ziarul budapestan *Mircea
Geoană* a apreciat starea
negocierilor legate de Fun-
dația Gojdu în următorul fel:
„Dialogul politico-diploma-
tic privind bunurile Funda-
ției Gojdu se află într-o fază
avansată și există și voința
politică necesară pentru rez-
olvarea problemei. Ambe-
le părți acordă atenție pro-
iectelor de păstrare a memo-
rii lui *Emanuil Gojdu*, de
valorificare a moștenirii sale,
deoarece este vorba despre
un element de legătură din-
tre cele două culturi. Planu-
rile sunt cunoscute deja de
opinia publică. Este vorba
despre Institutul româno-
ungar de parteneriat strate-
gic *Emanuil Gojdu*, Funda-
ția comună *Emanuil Gojdu*,
înființarea unui muzeu me-
morial, unei biblioteci și a
unui Gimnaziu bilingv
Emanuil Gojdu. Astfel, clă-
dirile foarte deteriorate de
acolo și-ar recăpăta strălu-
cirea de odinioară și ar avea
o valoare simbolică în rela-
țiile româno-ungare”, a ac-
centuat *Mircea Geoană*.

Vizita la Budapesta a mi-
nistrului român de externe
era planificată pentru zilele
de 11-12 februarie. Până la
încheierea ediției actuale a
Foi românești încă n-a fost
stabilită noua dată a vizitei
lui *Mircea Geoană* în Un-
garia.

- iova -

Alegeri la Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria

Sâmbăta viitoare, la 28
februarie se va întruni în
ședință, la Giula, Aduna-
rea Generală a Uniunii
Culturale a Românilor din
Ungaria. Pe ordinea de zi
vor figura următoarele
teme: dezbaterile și apro-
barea dării de seamă des-
pre activitatea din anul
2003; dezbaterile și apro-
barea gospodăririi din
anul 2003; dezbaterile ac-
tivității Uniunii din ultimii
patru ani; dezbaterile și
aprobarea planului de
muncă pe anul 2004; dez-
baterea și aprobarea pla-

nului bugetar pe anul
2004; decizia asupra folo-
sirii ofertelor de 1% din
impozitul susținătorilor
Uniunii; alegerea mem-
brilor Comisiei de validare a
mandatelor; alegerea
membrilor Comisiei de
control financiar; alegerea
noilor membri ai Prezidiu-
lui Uniunii (7 persoane) și
diverse.

Lucrările ședinței con-
duse de președintele *dr.
Ioan Ciotea* se vor ține în
sediu reînnoit al UCRU
din strada Gh. Doja nr. 8.

- va -

Ambasadorul UE în România confirmă anul 2007 ca data a aderării României la UE

Ambasadorul UE în Ro-
mânia *Jonathan Scheele* și-a
manifestat la începutul ace-
stei săptămâni convingerea că
aderarea României la Uni-
nea Europeană va avea loc
în 2007, în pofida faptului
că „mai sunt multe de fă-
cut”. *Jonathan Scheele*, care
a participat la demararea

unui proiect PHARE de în-
frățire instituțională între UE
și Ministerul Transporturilor,
Construcțiilor și Turismului,
a declarat: „eu personal sunt
convins că la finele anului
2006, pe 31 decembrie, ora
24.00, delegația UE în Ro-
mânia se va închide, pentru
că România va deveni stat

membru și sarcina mea nu
va mai exista, dar mai sunt
multe de făcut până atunci”.
La rândul său, ambasadorul
Spaniei în România *Jesus
Atienza Serna*, prezent la eve-
niment, a menționat că sus-
ține opinia lui *Jonathan
Scheele*.

ROMPRES

ETNIILE LUMII

Renășterea unei limbi: retoromana

Una dintre cele mai interesante comunități lingvistice din Europa este cea a retoromanilor din Elveția. Retoromanii trăiesc în sud-estul Elveției, în nord-estul Italiei și în unele regiuni ale Alpilor Dolomiti. Limba retoromană face parte din familia limbilor romanice și are, ca și româna, mai multe dialecte, variante locale și regionale. În limba retoromană s-a dezvoltat de timpuriu o literatură populară cu rădăcini arhaice, dar și o literatură cultă, care este, de fapt, condiția existenței și a progresului cultural al oricărei minorități lingvistice. Astfel, încă în 1863 a fost înființată Societatea Scriitorilor Retoromani, având ca reprezentant de seamă pe poetul *Gian Fadri Cadéras*.

În secolul al XIX-lea, limba retoromană se afla într-o stare critică, fiind amenințată cu asimilarea. În regiunile Elveției locuite și de retoromani, câștigă teren tot mai mult limba germană. Pentru salvarea limbii și a comunității, forul reprezentativ al intereselor retoromane *Lia Rumantscha* a apelat la profesorul *Heinrich Schmid* de la Universitatea din Zürich pentru alcătuirea unei variante de limbă supradialectală, o limbă scrisă, o limbă care să devină comună pentru toate in-

stituțiile, care să reunească administrativ și cultural pe toți retoromanii. Astfel, s-a născut limba retoromană literară, numită *Rumantsch Grischun*, având la bază variantele vorbite în cantonul elvețian *Graubünden/Grischun*. O dată cu „lansarea” acestei limbi unitare, retoromana a început să câștige sau să recâștige „teritoriile” pierdute în fața germanei, a italienei sau a francezei. În toate domeniile vieții publice și administrative în care erau folosite alte limbi din Elveția, retoromana și-a intrat în drepturi, birourile de traducere în *Rumantsch Grischun* au și azi mult de lucru, traducând în retoromană formulare, prospecte, publicații, inscripții. *Rumantsch Grischun* s-a dovedit o limbă dinamică, a depășit domeniul administrativ, fiind folosită în arte, literatură, mass-media, în școli. În 1991 s-a înființat o societate pentru cultivarea limbii retoromane unitare, societate care are ca prim scop publicarea textelor, lucrărilor din diferite domenii în *Rumantsch Grischun*. Pentru a facilita folosirea limbii în administrație, a fost creată o bază de date, publicată și în formă de volum și de CD, care cuprinde 200.000 de cuvinte-titlu, din care o mare parte sunt cuvîn-

Gräubünden

te nou create și termeni tehnici.

Nu a fost neglijat nici aspectul sub care a fost întâmpinată și acceptată această limbă unitară, din partea comunităților retoromane vorbitoare ale diferitelor variante de limbă. Conform analizelor statistice, 66% din retoromani au fost de acord cu realizarea variantei *Rumantsch Grischun*. 44% au acceptat ca bază a limbii supradialectale variantele retoromane regionale din *Graubünden/Grischun*, dar au fost retoromani care au optat pentru alte dialecte care să constituie fundamentul unei limbi unitare. 19 procente din populația retoromană s-au declarat împotriva creării acestei variante unificatoare a limbii.

În 1996, *Rumantsch Grischun* a devenit limbă oficială în Elveția.

În învățământul primar, baza educației în limba maternă o constituie în primul rând idiomul, varianta vie de grai retoroman vorbită în comunitatea respectivă. Varianta supradialectală *Rumantsch Grischun* este un domeniu suplimentar de studiu. În clasele gimnaziale, învățarea în limba unitară devine un scop important.

În cantonul *Graubünden/Grischun* există 212 de comunități distincte, din care 120 sunt în teritorii de limbă retoromană tradițională. La recensământul din anul 1880, trăiau în această regiune a Elveției 37.794 de retoromani, 39,8% din întregul populației. În 1990, populația care vorbea (foarte bine) retoromana în familie, la școală, la locul de muncă era de 29.679 (17% din totalul populației cantonului). Retoromana este, pentru aceștia, limba dominantă, deoarece locuitorii Elveției sunt (cel puțin) bilingvi. Însă, în afară de vorbitorii care posedă foarte bine limba retoromană, în această regiune mai trăiesc și în jur de 10 000 de locuitori care vorbesc limba la un anumit nivel. Astfel, în prezent putem vorbi despre în jur de 40.000 de vorbitori de retoromană, în cantonul *Grischun*, după ce, în deceniul al optulea al secolului douăzeci populația părea că este în continuă scădere.

În cadrul celor 120 de

comunități de limbă retoromană, existente în prezent, funcționează 85 de școli generale de limbă retoromană. În 16 școli din canton se studiază în germană, iar retoromana reprezintă un domeniu de studiu (a doua limbă). În afară de acestea, mai există 18 școli germane și o școală de limbă italiană, unde, însă, învățământul din ciclul superior se bazează pe germană.

Cele 85 de comunități retoromane din canton au 80 de grădinițe de limbă retoromană.

Învățarea limbii materne se bazează în special pe învățământul preșcolar și primar. Începând din învățământul gimnazial, un accent important îl capătă educarea interculturală.

În constituția cantonului *Graubünden/Grischun* se precizează că germana, italiana și retoromana sunt toate limbi oficiale în cantonul respectiv.

Forurile de conducere ale comunităților retoromane depun eforturi susținute pentru păstrarea, cultivarea și propagarea limbii, prin căutarea unor soluții legislative, educaționale și administrative practice, eficiente. Promovarea unei variante supradialectale, cum este *Rumantsch Grischun* oferă noi speranțe și deschideri pentru protejarea acestei limbi care face parte din aceeași familie a limbilor romanice, ca și româna.

(Traducerea și adaptarea datelor din pagina www.liarumantscha.ch:

Anamaria Brad
și Mihaela Bucin

Bal de binefacere „Pentru elevii noștri”

Data: Sâmbătă, 28 februarie 2003, ora 19.00
Locul: sala festivă a Centrului Cultural Român, Giula

Bilete se pot procura la secretariatul școlii
(str. Liceum nr. 2, tel./fax: 66/463-161,
e-mail: g.tenzy@freemail.hu)

Preț: 2.000 forinți

Organizatori: Liceul Românesc „Nicolae Bălcescu”, școala
generală românească și Căminul de elevi din Giula.
Profitul serii va intra în fondul Fundației „Pro Discipulis
– Pentru elevii noștri”.

SUNTEM CHEMAȚI SĂ MIJLOCIM

Cererile de rugăciune ale lunii februarie

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea și se va abate de la căile lui rele – îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și îi voi tămădui țara”. (2 Cronici 7:14)

Această rubrică este har de la Dumnezeu, o posibilitate, pentru oricine care crede în puterea rugăciunii, în importanța mijlocirii pentru alții și are chemare specială de la Dumnezeu să ajute și în acest fel lucrarea Lui. Mijlocirea ne face să semănăm cel mai mult cu Cristos, care mijlocește veșnic la Tatăl pentru noi, pentru întreaga omenire. Noi, copiii lui Dumnezeu, avem o responsabilitate enormă și ca mijlocitori: Dumnezeu ne va folosi pentru a-și pune în aplicare voia pe pământ. Fiecare credincios este chemat să facă parte din armata de mijlocitori.

Acest spațiu este deschis pentru orice suflet, orice cerere de mijlocire.

Vă îndemnăm deci, în Numele Domnului Isus Cristos, să ne rugăm și să mijlocim precum Isus, exemplul nostru.

Să fim permanent mulțumitori pentru harul de la Dumnezeu, pentru toată averea cea folositoare, pe care am reușit s-o strângem cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru casele călduroase pe care le avem. Sunt mulți oameni care n-au unde locui, sunt multe țări slab dezvoltate, fără nici o posibilitate de a oferi celor dragi ceva ce nouă ni se pare un lucru firesc, un lucru normal, ceva ce avem zi de zi. Să ne rugăm ca Dumnezeu să transforme totul în bine, să facă ca toți acești oameni să-și revină financiar, pe plan social, iar toate țările slab dezvoltate să ajungă la un nivel de trai mult peste nivelul mediu. Ajungând la un asemenea nivel de trai, atunci și sistemul educațional va fi mai bine pus la punct, ceea ce va avea drept consecințe elevi mai deștepți, elevi bine pregătiți din punct de vedere didactic. A trecut perioada evanghelizărilor unde am avut posibilitatea unirii cu Cuvântul lui Dumnezeu și de înțelegere a morții Domnului Isus pentru noi.

Să ne rugăm...

- ... pentru ca Cuvântul lui Dumnezeu să aibă efect în inimile tuturor celor care au auzit glasul lui Dumnezeu.
- ... pentru ca sămânța semănată în această săptămână de evanghelizare să-și aducă rodul.
- ... pentru ca Dumnezeu să dea călăuzirea Duhului Sfânt peste noi, pentru a avea un efect deosebit asupra oamenilor.
- ... pentru ca puterea Evangheliei să lucreze în viața oamenilor.
- ... pentru trezirea spirituală în comuna noastră.
- ... pentru slujitorii lui Dumnezeu din biserica noastră.

Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi

Să ne rugăm...

- ... pentru ca doctrina biblică propovăduită în bisericiile noastre să nu fie niciodată alterată de tradiție sau de intențiile firești ale vreunui om.
- ... pentru ca Duhul Sfânt, în toată complexitatea lucrării Lui să acționeze în viețile noastre, pentru a deveni cu adevărat niște oameni duhovnicești, „plini de Duh”, conform Scripturii.
- ... pentru ca Dumnezeu să ne ajute să veghem unii asupra altora și să ne îndemnăm la fapte bune, întrucât ziua venirii Domnului se apropie.

Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi

Program ecumenic de rugăciune la Chitighaz

Comunitățile creștine din Chitighaz au avut prilejul să fie din nou împreună în cadrul unui program de rugăciune ecumenic, program lansat în 2004, în perioada 18–25 ianuarie, care a constituit un moment plin de bucurii duhovnicești pentru toți participanții. S-au întâlnit aici creștinii ortodocși, catolici, reformați, evanghelici, penticostali și baptiști. Confesiunile s-au înțeles ca locul acestei întâlniri să fie și în anul acesta Biserica Baptistă din Chitighaz. Pe primul plan a fost și acum a lucra, a întări unitatea frățască creștinească. Motoul a fost: „Vă las pacea, vă dau pacea Mea...” (Ioan 14:27). Iar ca text de bază pentru toată săptămâna a fost din Ioan 14:23-31.

Acest serviciu divin săptămânal s-a desfășurat într-o atmosferă frățască de înțelegere și în fiecare seară a vestit Cuvântul un alt preot sau pastor din bisericile chitighăzene. Temele în opt zile au fost: I. Baza păcii este Dragostea lui Dumnezeu; II. Pacea lăuntrică, odihnă și seninătate sufletească (Ioan 14:23); III. Cristos este Cuvântul Tatălui (Ioan 14:23); IV. Pacea este rodul Duhului Cel Sfânt (Ioan 14:24); V. Pacea și violența – Pacea lui Dumnezeu și pacea lumii (Ioan 14:26); VI. Nu te teme (Ioan 14:27); VII. Așteptând pe Cristos Cel proslăvit (Ioan 14:28); VIII. Înainte în pacea lui Cristos (Ioan 14, 31).

Textul de bază a fost completat încă cu alte pa-

saje biblice ca lecturi pentru pregătirea temelor. Atât prin mesajul biblic textual, cât și prin partea epică, narativă din predica slujitorilor casei Domnului s-a transmis o chemare adâncă pentru a trăi în Cristos, a trăi pentru El și pentru alții. Cred că „Pacea” divină nu a fost doar teoretică, ci va fi un stil de viață atât în inimile noastre, cât și în familia noastră. Vom putea dovedi în lume, în societate că numai așa putem menține trimiterea noastră dumnezeiască. Însă și secretul, taina Bisericii Universale sau locale este pacea lui Cristos.

Aș dori ca viața noastră să continue așa de bine cum am petrecut și săptămâna aceasta de rugăciune!

Pastor Vasile Bodiș

De la București la românii din Ungaria

„Să nu ne părăsim adunarea”

Un lucru extrem de important care a caracterizat viața spirituală a Bisericii primare a fost părtășia între membrii Bisericii, toți nelipsind de la templu în fiecare zi, prilej în care laudau numele Domnului și se întâlneau unii pe alții în credință.

Un gând pe care diavolul caută să-l implementeze în mintea unor credincioși este acela că poți fi un bun creștin și dacă nu participi la lucrarea de părtășie din biserică. Autorul epistolei către Evrei, capitolul 10 versetul 25, abordează acest lucru și remarcă câteva lucruri extrem de importante pentru viața spirituală a credincioșilor, având în vedere că ziua Domnului se apropie.

Biserica lui Dumnezeu este într-un permanent așteptare din partea diavolului care vrea să scoată de sub această cupolă a Jertfei de la Calvar pe credincioși pentru a deveni niște oameni învinși.

Biserica adevărată a lui Dumnezeu rămâne biruitoare conform versetului din Biblie, din Matei 16:18, și a părăsi părtășia cu mădularele Bisericii înseamnă a-ți asuma riscul să devii un învins. A fi biruitor înseamnă a asculta de Cuvântul Scripturii care ne îndeamnă la părtășie unii cu alții, Biserica fiind comparată în car-

tea Corintenilor cu trupul lui Cristos, capul fiind Isus Cristos.

***

Acest subiect de predică a fost pe larg abordat în cadrul serviciului divin din Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi în data de 18 ianuarie, seara de către fratele Nelu Bochian, pastor al Bisericii Penticostale „Emanuel” din București și președintele filialei de București a bisericilor penticostale.

Fratele ne-a împărtășit de asemenea din experiența dânsului în lucrarea pe care o desfășoară în peste cele 200 de biserici care fac parte din filiala de București.

Fratele Nelu Bochian a vizitat cele două biserici penticostale din Micherechi, fiind implicat în conducerea Cultului Penticostal din Ro-

mânia cu problema bisericilor formate în diaspora românească, care la ora actuală este tot mai răspândită în toată Europa și nu numai pe continentul nostru.

În această vizită la Micherechi fratele Nelu Bochian, care de altfel este fiul fostului președinte de Cult din România, Pavel Bochian, a fost însoțit de fiica dânsului Andreea Carver și ginerele dânsului Ben Carver, de origine englez. O surpriză plăcută a fost îndemnul dat de fratele Ben Carver, îndemn din Cuvântul lui Dumnezeu, dar în limba română.

A fost o părtășie deosebită care ne-a provocat să laudăm numele Domnului pentru modul în care Evanghelia se răspândește „până la marginile pământului”.

Viorel Bogdan

Cinci ani în fruntea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

„Trebuie să merg mai departe în căutarea oii pierdute...”

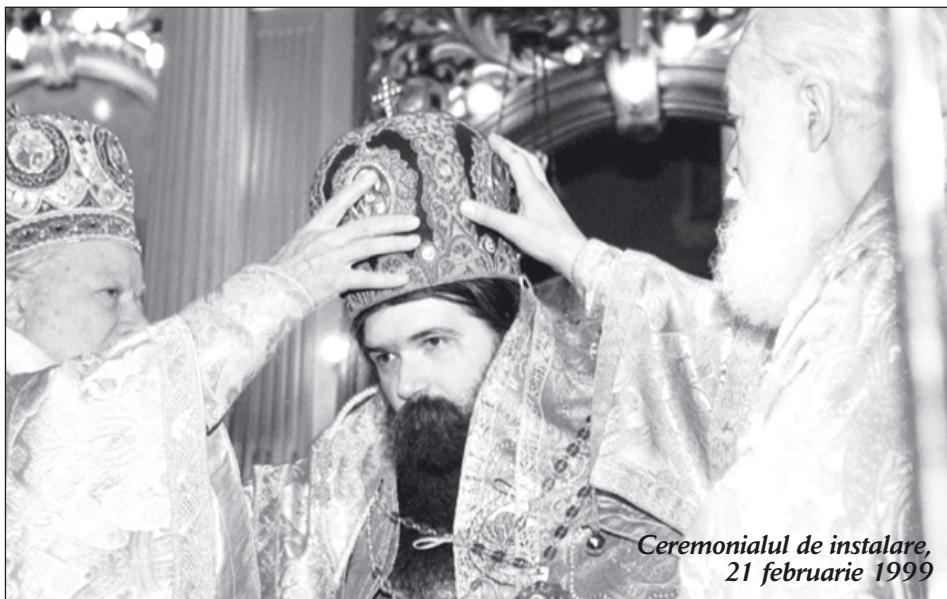
Interviu cu Prea Sfințitul Sofronie, Episcopul românilor din Ungaria

(Urmare din pag. a 3-a)

Este pândită de riscul de a se închide prea mult, de a se transforma într-un ghetou și din acest punct de vedere cred că este foarte important să depășim această ispită a retragerii în noi înșine. Să ne cunoaștem foarte bine valorile și cunoscându-le să ieșim în lume, pentru că nu avem de ce să ne fie rușine. Cred că aceste două dimensiuni, și anume, setea după refacerea unității Bisericii lui Hristos și dorința de a ieși din starea de rezervație, au constituit anumite puncte principale în programul pastoral, pe care l-am anunțat chiar în cuvântul de la instalarea de episcop. Pot să spun că am

aceasta de cinci ani o dorință ascunsă, poate inconștient, să arătați exemplu pentru simplul credincios român din Ungaria, care este timid pentru că este român și ortodox, deci de două ori minoritar în această țară?

– Am căutat, de când am venit în Ungaria, și voi continua să mă comport ca un om care se simte în largul lui acolo unde este. E o evidență că mi-am schimbat domiciliul și probabil mulți s-ar fi așteptat să-mi schimb și modul de gândire. Pot să spun că nu l-am schimbat. E adevărat că nu am rămas același. Ar fi o utopie sau o minciună să spun sau să gândesc lucrul acesta. M-am îmbogățit foarte mult, am dobândit multă experiență,

Ceremonialul de instalare,
21 februarie 1999

că momentul acela a fost unul profetic în care Duhul Sfânt m-a inspirat să spun ceea ce am spus. Nu

rămâne valabil și astăzi. Cred că trebuie în continuare mers pe acea linie, anume de a clădi catedrale nu în văzul oamenilor ci în sufletele credincioșilor noștri. Trebuie să merg mai departe în căutarea oii celei pierdute, așa cum vesteam în cuvântul pastoral. Un tânăr e adevărat că visează, chiar și un tânăr ierarh, dar în clipa în care înțelege și merge înainte pe linia pe care Dumnezeu i-a tras-o, visele acestea devin realitate și nu poate să dorească altceva decât să îplinească voia lui Dumnezeu. Datoria oricărui păstor, a oricărui episcop, indiferent de vârstă, este aceea de a aduce dacă nu pe toți, măcar să încerce să-i aducă pe toți la cunoașterea Domnului Iisus Hristos. Parafrazându-l pe Sfântul Apostol Pavel „Pe toți am căutat să-i dobândesc”,

deci nu se pune aici problema unei convertiri la Ortodoxie, ci se pune problema unei convertiri la Hristos. Puterea lui Dumnezeu este cea care convertește pe om. Noi înșine, păstorii, avem datoria să ne lăsăm convertiți la Hristos, la Adevărul lui Dumnezeu. Acesta este programul pastoral de căpătâi și acesta trebuie urmat în continuare.

– Pentru a duce la bună împlinire ceea ce v-ați propus vă dorim multă sănătate și viață lungă!

– Vă mulțumesc. Același lucru îl doresc și eu tuturor păstoriților mei, atât preoți cât și credincioși, bătrâni sau tineri, de la sate, de la orașe, tuturor le doresc numai bine, sănătate și să dea Dumnezeu ca toți să putem în viața noastră să împlinim voia Lui cea sfântă!

Eva Iova

reușit câte ceva. Aș aminti doar participările noastre, atât ale mele cât și ale credincioșilor, la manifestări cu caracter ecumenic, la pelerinaje, la tabere. Mănăstirea noastră a intrat în legături cu călugări benedictini și greco-catolici, am sărbătorit împreună sfinți comuni ai Bisericii nedespărțite, tinerii noștri au legat cunoștințe cu alți ortodocși, cu greco-catolici, cu romano-catolici, cu protestanți și ar mai fi multe de înșirat, dar toate lucrurile acestea cred că au contribuit și vor contribui într-o măsură importantă la consolidarea propriei noastre identități.

– Ați avut în perioada

am învățat să știu mai bine limba maghiară, dar am căutat să mă comport așa cum eram și înainte. Cred că am reușit să mă păstrez la distanță de complexele de inferioritate ale minoritarului și lucrul acesta am căutat să îl transmit tuturor celor din jurul meu.

– Sunteți un ierarh foarte tânăr, unul dintre cei mai tineri din Patriarhia noastră, totuși încheiați acum o perioadă de cinci ani, o perioadă când omul pune la cântăreț ce a făcut și ce n-a făcut. Cu acești cinci ani în spate, care vă sunt planurile de viitor?

– Planul pe care l-am vestit în discursul de la instalare a rămas valabil, este perfect actual. Cred

am pus de la mine ceva, ci am executat o poruncă. A nu se înțelege aici că Duhul Sfânt mi-a mișcat mâna sau că aș îndrăzni să compar acel cuvânt de la instalare cu scrierile sfințite. Departate de mine gândul acesta. Dar aș vrea să insist asupra faptului că socotesc acel cuvânt ca o lucrare dumnezeiască, cel puțin inspirată de Dumnezeu. Părțile mai slabe ale acelui discurs le pun pe seama firii omenești și pe seama propriilor mele neputințe. Și tocmai pentru că pun acel cuvânt sub semnul providenței, sub semnul puterii lui Dumnezeu, socotesc că actualitatea sa este perpetuă,

Lucian Blaga

Psalms

Iubind – ne-ncredințăm că suntem. Când iubim, oricât de-adâncă noapte-ar fi, suntem în zi, suntem în tine, Elohim.

*Sub lumile de aur ale serii
Tu vezi-ne – cutreierând livezile.
Umblăm prin marea săptămână
gând cu gând și mână-n mână.*

*Și cum am vrea să te slăvim
pentru iubirea ce ne-o-ngădui, Elohim!
Dar numai rană a tăcerii
e cuvântul ce-l rostim.*

Concurs de povești „V. Gurzău” la Micherechi

În acest an, la 19 martie va avea loc cea de-a doua ediție a concursului de povești pentru elevi români, organizat de Biblioteca din Micherechi în amintirea renumitului povestitor local Vasile Gurzău (1898–1980). Și de data acesta concursul se adresează tuturor școlărilor din Micherechi.

Anul trecut, când s-a sărbătorit 105 ani de la nașterea povestitorului, concurenții au prezentat mai ales po-

vești din repertoriul lui Vasile Gurzău. Și de data aceasta, elevii din clasele inferioare vor povesti din creațiile povestitorului consătean, iar cei din clasele superioare se vor întrece în două secțiuni: rostire frumoasă românească și povestiri în grai strămoșesc. În cea de-a doua parte a concursului, elevii vor interpreta în grai micherechean câte o povestire locală, care a fost culeasă chiar de ei. - va -

Decernarea premiilor concursului „Școala mea din vis”

Redacția „Foaia românească” invită miercuri, la 25 februarie, cu începere de la ora 11.00, la sediul redacției din Giula (str. Gh. Doja nr. 8) toți elevii participanți și profesorii lor la serbarea de decernare a premiilor concursului „Școala mea din vis”. La întâlnire sunt invitați toți elevii, nu numai primii trei care au obținut premiile mari și cei șase care vor primi premii speciale, deoarece toți participanții de la școlile din Apateu, Bedeu, Otlaca-Pustă și Micherechi vor primi o mică surpriză din partea organizatorilor, care au fost redacția săptămânalului Foaia românească și Școala românească din Micherechi.

Redacția

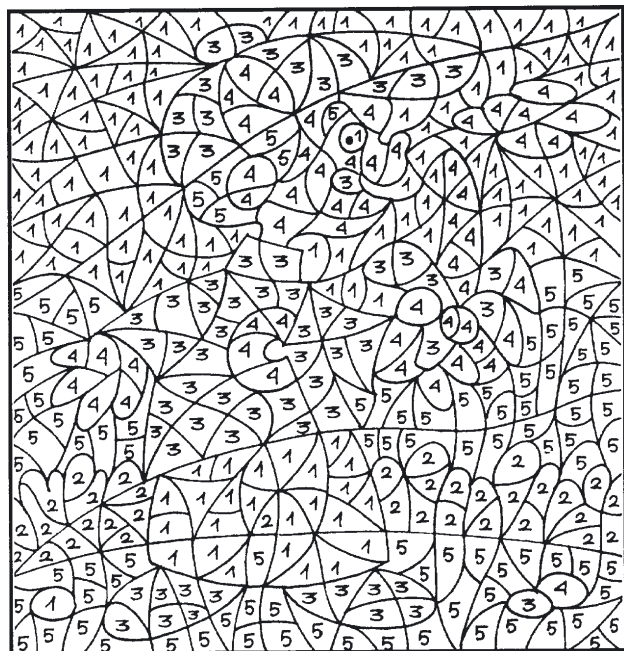
Întrebări despre Biblie

1. În câte limbi a fost tradusă Biblia?
2. Care este originea cuvântului Biblie?
3. Din câte părți e alcătuită?
4. Ce este „biblia pauperum”?
5. Cu ce se ocupă doxologia?
6. Ce înseamnă inscripția latină INRI?
7. Ce este Paradisul?
8. Cine este Tabita?
9. Ce unități de măsură găsim în Biblie?

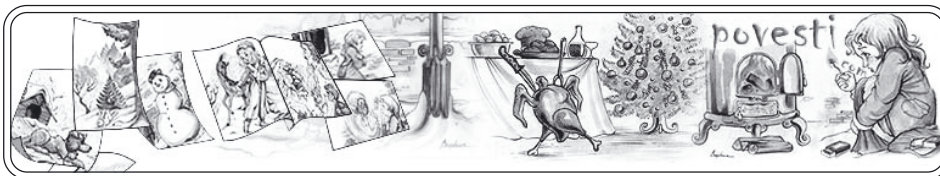
Ana Crișan

(Răspunsuri corecte în pag. a 10-a)

Jocul cu culorile

Ca să aflați ce se vede în această imagine, colorați rubricile cu următoarele culori: 1 – albastru; 2 – verde; 3 – roșu; 4 – galben și 5 – maro.

Cum a scăpat cu viață Maria Orban

E mult de atunci, iubiții mei, dar nu trebuie să uităm vremurile când românii din Transilvania îndurau stăpânirea nedreaptă și aspră a nobililor, a grofilor și a împăraților străini de neam.

De aceea, vreau să vă povestesc o întâmplare din cele multe, petrecute în timpul răscoalei țărănilor din Munții Apuseni.

În fruntea acestei răscoale au fost Horea și prietenii săi Cloșca și Crișan. Horea era un bărbat desțept, dărz, cu vorbă răspicată, limpede, hotărâtă. El cânta frumos din fluier, doine și hore. De aceea i s-a și zis Horea.

Când n-au mai putut îndura necazurile, mulțime de țărani s-au adunat pe câmpia de lângă satul Țebea. Căpeteniile lor s-au strâns sub un gorun bătrân și s-au sfătuit. După aceea Horea a vorbit mulțimii:

„Oameni buni, nu mai putem trăi într-atâta suferință. Grofii jupoaie și pielea de pe noi. Ca să nu mai fim puși la munci grele, ca niște robi, ca pământul să fie al nostru, că noi îl muncim; ca să fie dreptate, grofii trebuie să plece în țara lor, iar noi să trăim slobodi. Dacă nu pleacă, punem mâna pe arme, pe furci, topoare și coase și pornim lupta împotriva lor.”

Semnalul răscoalei l-au dat, sunând clopotele și buciurând din tulnice.

Urcați pe munți, zeci de tulnicari și tulnicărese au chemat poporul la răscoală.

Strânși în cete, conduși de Horea, Cloșca și Crișan, armați cu furci, topoare, coase, ghioage și chiar puști, răsculații au pedepsit mulți grofi și au ars multe castele. În câteva zile, răscoala a cuprins, ca o vijelie, aproape toată Transilvania.

Mare pârjol și moarte a fost atunci! Țăranii au dat adevărate lupte cu grofii și slujitorii lor. La asediul castelului grofului Váradi au fost împușcați zece țărani și mulți alții, răniți.

Furioși, răsculații au dat foc castelului. Era iarnă și frig. Flăcările și fumul se înălțau până la cer. Groful Váradi a izbutit să scape și să fugă. În castel a rămas doar o fată bălaie, în vârstă de șaisprezece ani. Sta la o fereastră de la etaj, gata s-o învăluie flăcările.

„Sări, fată hăi!” îi strigau unii.

„Lăsați-o acolo, să ardă” s-au împotrivit alții.

Patru țărani tineri au luat re-

pede un covor mare, l-au ținut de colțuri și au făcut semn fetei să sară, că ei o prind pe covor. Tre-când prin flăcări, până jos, i s-a pârjolit părul și i s-a aprins rochia. Dar tinerii țărani au acoperit-o repede cu covorul și au stins focul care pornise să-i ardă îmbrăcămintea. Când au scos-o de sub covor avea fața mănjită de funingine și foarte speriată. Totuși se vedea că era deosebit de frumoasă. Cei vrăjbiți au strigat:

„Aruncați în foc fata asta de grof!”

„Eu nu-s din neamul grofului, a suspinat fata: sunt doar sluga lui...”

„Tot un drac!” au zis cei înverșunați. Fiind de față, Horea privea și aștepta să vadă ce hotărâsc oamenii săi. Fata a înțeles că el este căpetenia răsculaților și, deznădăjduită, s-a îndreptat, rugătoare, spre dânsul. Ar fi vrut să se roage pentru iertare dar nu găsea cuvintele. A întins mâna și, cu un semn, a cerut fluierul pe care Horea îl purta totdeauna la dânsul, în chimir.

Totți se mirau că Horea i-a întins fluierul. Fata l-a luat, l-a dus la gură și a zis câteva sunete de doină, apoi dintr-un ceardas unguresc.

Auzind-o Horea a zâmbit.

Cei din jur s-au îmblânzit și s-au luminat la față.

Că așa-i românul: când aude doina i se îndulcește inima ca mierea, oricât de supărat și de cătrănit ar fi.

„Cum te cheamă, fătuc?” a întrebat Horea.

„Mă cheamă Orban Maria și-s slugă, nu grofiță”, a zis, cu durere că n-o credea.

„Bine...” a încuviințat Horea. „Duceți-o, fărtați, la adăpost, că i-o fi frig”.

Țăranii au ascultat porunca. Fata a mulțumit și a plecat spre satul ei.

Răscoala a cuprins toată Transilvania. Grofii au fugit, înspăimântați. Țăranii credeau că biruința va fi a lor. Numai Crișan se împăca greu cu blândețea lui Horea, cu îngăduința lui. L-a întrebat:

„Dacă acea Orban Maria era fiică de grof, ai fi scos-o din flăcări?”

„Da, Crișane”.

„Și dacă groful Váradi va veni cu oaste împotriva noastră? Ce folos aduce blândețea ta?”

„Nici una, Crișane. Dar arătând omenie, mă ridic deasupra grofului, chiar dacă el e de zece ori mai tare decât mine. Mă înalță omenia”.

Povestire de Dumitru Almaș

În „șezătoare”, la Apateu

Grădinița din Apateu s-a hotărât în această iarnă să evoce câteva din tradițiile serilor de iarnă de la sate. Ne-am propus ca până la sosirea primăverii, împreună

cu părinții, bunicii și străbunicii copiilor din grădinița noastră să organizăm serate, intitulate „șezători”, unde să discutăm, să învățăm despre tradițiile locale. Descoperirea drumului care duce din trecut până în prezent, ne ajută să înțelegem mai bine ce ne așteaptă și să ne formăm o imagine cât mai reală despre viitorul nostru. Sistemul de valori al culturii populare – țesăturile, motivele decorative, culorile fețelor de masă – descoperă și pentru tână generație tezaurul cultural al poporului.

Am aflat din diferite povestiri că „cu mulți ani în urmă, când bunicii, străbunicii noștri erau copii, în sat la noi nu a fost nici radio, nici televizor, oamenii se vizitau mai des, trăiau în mai mare dragoste. Iarna se înserază mai repede, oamenii poposeau unul la altul și umblau în șezători.

Chiar și au petrecut timpul lucrând. Fetele, femeile au tors, au țesut și au brodat, până când feciorii și bărbații au sfărâmat porumbul, au împletit coșnițe și au legat măhuri. Pe acele vremuri erau mulți copii la câte-o casă și aceștia se jucau cu coceanul porumbului și cu păpuși făcute din zdrențe. Când se oboseau în lucru, s-au apucat de cântat și dansat.”

Legat de aceste „șezători”, împreună cu mamele și bunicele copiilor de la grădinița noastră am brodat fețe de masă și haine de dans pentru copii. Alături de o cole-

gă de-a mea am căutat și am colecționat de la oamenii din sat fețe de masă, cearșafuri, prosoape, saci, bluze și textile. Ne arătau și vorbeau cu bucurie despre ceea ce au moștenit de la mamele și bunicele lor.

În serile lungi de iarnă, la „șezători” am avut ocazia să cunoaștem povești și istorisiri din Apateu, cum au trăit, s-au cununat, au sărbătorit împreună maghiari și români, strămoșii noștri.

Împreună cu copiii am învățat cântece și dansuri populare și interpretarea pe scenă a „șezătorii” tradiționale din satul nostru. Dorința noastră a fost ca astfel să păstrăm, să transmitem pentru generațiile tinere comorile moștenite de la strămoșii noștri, limba, cultura înaintașilor.

Serile de iarnă au trecut

mai repede cântând și dansând împreună. Întâlnindu-ne în aceste seri, ne-am apropiat mai mult unul de altul, cred că am reușit să transmitem și pentru copiii noștri respectul și iubirea față de semenii noștri. Ideea conducătoare în această inițiativă a organizatorilor a fost motoul „gândește global și acționează local”.

În organizarea acestor serate am primit un ajutor însemnat de la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” și de la autoguvernarea română locală. Le mulțumim tuturor pentru sprijin, pentru că ne-au ajutat ca mic și mare, copii, părinți și bunici să petrecem serile de iarnă din Apateu evocând și îndrăgind tradiții și obiceiuri străvechi.

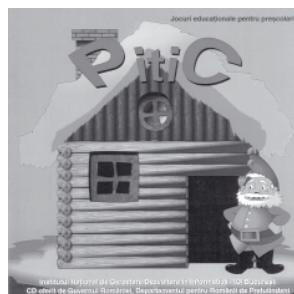
Ecaterina Szűcs, Apateu

„Pitic” pentru preșcolarii români din Ungaria

În aceste zile, școlile și grădinițele românești din Ungaria se vor îmbogăți cu un nou CD, care conține jocuri educaționale pentru preșcolari, material oferit de Departamentul pentru Românii de Pretutindeni din cadrul Guvernului României.

CD-ul ce poartă titlul „Pitic” va ajunge la instituțiile noastre prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, care a primit un stoc de 500 de bucăți din acest material ajutător. Cei mici, care vor avea posibilitatea să folosească acest CD,

vor putea învăța cu ajutorul „piticului” să numere, să rezolve puzzle-uri, vor face cunoștință cu alfabetul românesc, cu culorile și multe alte lucruri interesante, și le vor putea face toate astea însușind limba română.

- va -

Perlele elevilor

● În acest timp imperiul roman de apus cade și este înlocuit de imperiul roman de răsărit fiindcă avea o muzică bizantină.

● Iliada a fost scrisă de un trubadur necunoscut, pe nume Homer.

● Romanii aveau o muzică cu caracter de fanfară.

● A fost la fel ca în istoria cu Romeo și Julieta care au supt la o leoaică.

● Populația Egiptului antic se împărțea în trei categorii: bărbați, femei și copii.

● În această dramă Ștefan cel Mare apare ca un soare strălucitor care apune din cauza rănii de la picior.

● Mircea cel Bătrân a fost îngropat la Cozia, împreună cu umbra sa.

● În finele piesei, Bălcescu a murit din cauza sănătății.

● Personajul lui Camil Petrescu are conștiința pură, dar încărcată.

● El privește retrospectiv spre viitor și se izolează de cei din jur sinucigându-se.

● La sfârșitul romanului Ana Karenina își curmă zilele, rămânând în continuare o mamă bună.

● Meritul principal a lui Geo Bogza este că el însuși este martor la ceea ce vede.

CONCURS

Sprijin pentru funcționare

Ministerul Patrimoniului Cultural Național a publicat concurs pentru sprijinirea funcționării organizațiilor, uniunilor, societăților și asociațiilor care în statutul lor sunt calificate ca organizații cu sferă de acțiune pe țară. Pot participa organizațiile artistice, culturale și ale minorităților naționale și etnice din țară. Fundații nu pot participa la acest proiect.

Dosarele de concurs vor fi înaintate prin poștă până la data de **1 martie 2004**, pe adresa: 1410 Budapesta, Pf. 219. Formularele concursului pot fi obținute de la Minister sau de pe internet (www.nkom.hu). Informații suplimentare sau formulare puteți cere și de la redacția Foia românească.

Activități românești
la Bătania

La fiecare început de an, devenind deja o tradiție, în Bătania are loc săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștinilor. Am participat la asemenea rugăciuni, alături de câțiva credincioși ortodocși români, în bisericele romano-catolică, reformată și ortodoxă sârbă. În biserica ortodoxă română, după slujba vecerniei, s-au citit rugăciuni pentru unitatea credincioșilor, pentru pace, bună sporire între toți creștinii. Tuturor celor de față li s-au transmis arhieriești binecuvântări ale Prea Sfințitului Părinte Episcop *Sofronie*. A urmat apoi o agapă frățască oferită de parohia noastră.

Vineri, 13 februarie, la Clubul Românesc din Bătania, în prezența unei numeroase asistențe a avut loc darea de seamă pe anul 2003 a instituțiilor românești cu statut de persoană juridică. Doamna *Edit Nima Grestyák*, conducătoarea clubului a trecut în revistă activitatea membrilor clubului care a constat în întâlniri și dese excursii de o zi, făcute în împrejurimi și nu numai.

Domnul *Traian Cresta*, în calitate de președinte al Asociației Românilor din Bătania a făcut darea de seamă din punct de vedere financiar, oferind nu numai date interesante dar și sfaturi și propuneri pentru anul acesta. Președintele Autoguverării românești locale *Andelco Tompan* a prezentat situația bugetară a instituției insistând, că trebuie bine chivernisite toate veniturile, deoarece sumele primite nu satisfac în totalitate pretențiile și gândurile membrilor.

Domnul parlamentar *Karsai József*, vechi membru al clubului românesc, a salutat asistența oferindu-și, în limita posibilităților, tot sprijinul său în buna funcționare a instituțiilor românești.

În ceea ce privește Fundația Culturală „Lucian Magdu” s-a constituit noul prezidiu, având ca președinte pe domnul *dr. Livius Bodrojan*. După încheierea discuțiilor, tuturor membrilor li s-a oferit o cină din partea Autoguverării Românești din Bătania.

- cim -

Rezolvarea rebusului din pag. a 8-a:

1. În peste 700 de limbi
2. Cuvântul este de origine greacă (byblos=carte)
3. Două părți (Testamentul Vechi și Testamentul Nou)
4. Expresia provine din evul mediu și înseamnă „biblia săracilor”, cu alte cuvinte manuscrise pentru învățământul din mănăstiri
5. Cu slăvirea măreței Domnului
6. Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum (Isus din Nazaret, regele iudeilor)
7. Grădina Domnului
8. Femeie cucernică
9. De exemplu:
unități de lungime 1 sing=53 cm
1 baston=3,3 m
unități de greutate 1 talentum=58,94 kg
1 mina=98,2 g
unități de capacitate 1 homer=354,4 l
1 hin=6 l

Portretul dansatorului Pavel Botaș
într-o revistă de folclor

Ultimul număr din anul trecut (anul 2003, nr. 4) al publicației trimestriale „folkMAGazin” acordă un spațiu de o pagină și jumătate dansatorului român din Aletea. Bace *Pavel Botaș* este prezentat în rubrica intitulată „Personalități ale dansului”. *Busai Norbert*, autorul articolului îl prezintă ca pe unul dintre cei mai însemnați reprezentanți ai dansului românesc tradițional din Ungaria.

Într-o formă de interviu, întregit cu scurte comentarii, ziaristul prezintă toate etapele vieții îndrăgitei noastre dansator. Iar în timp ce asimilăm lectura, ni se dezvăluie tot mai clar secretul dansului minunat practicat de bace Pavel. „Și la vârsta de peste 75 de ani dansează cu o energie invidiată și de tineret”, consemnează autorul, care pe lângă conturarea figurii marcante a lui Pavel Botaș ne schițează și activitatea neobosită a echipei păstrătorilor de tradiții din Aletea, care de la înființarea sa din 1947 asigură un teren prielnic pentru afirmarea talentului tinerilor. „*Dansul și muzica trebuie să*

fie îndrăgite. Omul are în sânge dansul și muzica. Trebuie o voință, mare voință. Dansul mi-a fost viața, nimic altceva.” Cu această mărturisire se încheie portretul dansatorului român,

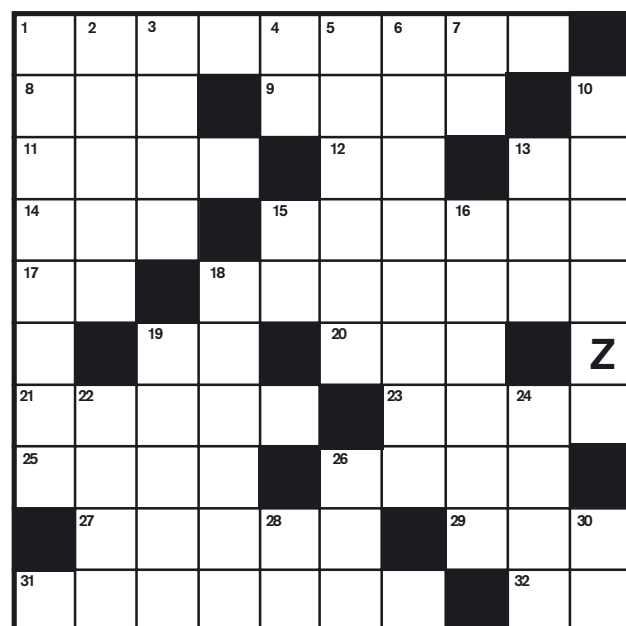
despre care autorul articolului în limba maghiară spune în românește, apostrofând o vorbă aleteană: „O dat brâncă cu Dumnezo”.

Șt. Crâsta

Edificii de artă brâncovenească

ORIZONTAL: 1. Biserica și palat în municipiul București 8. Acela 9. E în flăcări 11. Înconjoară ograda 12. E în – grajd! 13. „Vorba” vacii 14. Vrajbă, dușmănie 15. Realitate, justețe 17. Începe să – risipească! 18. Pomire, ducere 19. ÎE 20. Și lat – și încurcat! 21. „Uspăț” 23. Rapizi, sprinteni 25. În mitologie: Omul care a zburat spre Soare 26. Și „vara” asta s-a încurcat! 27. Arbori înalți 29. Organizație teroristă irlandeză 31. Palat caracteristic stilului brâncovenească.

VERTICAL: 1. Biserica cu picturi murale de Părvu Mutu 2. Meșteri ai lutului 3. Stație 4. Piesă de harnașament 5. Reședința județului Bihor 6. Parte de vorbire 7. Cămașă femeiască fără poale 10. Complex mănăstiresc după care

a fost numită și o școală de pictură 13. Pom fructifer 15. Aluminii 16. Unde, tauri iască fără poale 10. Complex mănăstiresc după care

buri 19. Mare, ridicat 22. Ocup – amestecat! 24. Ocol, îngrăditură pentru animale 26. AIG 28. Fluvii în Italia 30. Aur. - ah -

Primul bal românesc la Medgyesegyháza

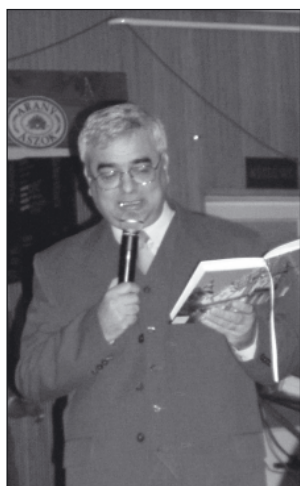
Sâmbăta trecută, la 14 februarie, la Medgyesegyháza s-a ținut primul bal românesc, organizat de Autogovernarea românească din această localitate. Petrecerea a avut loc la Hanul Hegedűs, unde s-au adunat aproape 150 de persoane, în majoritate localnici, dar am văzut și fețe cunoscute din Chitighaz și Giula. Serata a fost deschisă de *Daniel Negrea*, președintele autogovernării românești, care împreună cu primarul *Nagy Béla* și-au exprimat bucuria și satisfacția că s-a ajuns până la realizarea acestui bal, petrecere mult așteptată în Medgyesegyháza.

După cuvântări, Echipa de dansuri populare din Chitighaz a prezentat dansuri tradiționale din localitatea lor, după care a urmat cina și, bineînțeles, petrecerea propriu-zisă.

De la domnul *Daniel Negrea* ne-am interesat despre secretele din culise ale organizării unei astfel de petreceri.

– De unde a venit ideea să organizați bal românesc aici, la Medgyesegyháza?

– De mai mult timp am discutat despre această temă, până când cu majoritatea membrilor autogovernării ne-am hotărât să realizăm acest bal mult așteptat, chiar și pentru păstrarea tra-

dițiilor și pentru a fi maghiari și români împreună.

– Fiind de prima dată organizat acest bal mă gândesc că ați avut emoții cum va reuși?

– Da. Cât ne-a stat nouă în putință, am făcut ca totul să fie bine și, cum se vede, ne-a reușit. Nu contează naționalitatea omului, important e ca toți să ne înțelegem și ca în această seară cu toții să ne simțim bine.

– Balul dvs. va avea o dată fixă în fiecare an?

– Așa ne-am hotărât că în fiecare an la 14 februarie, de ziua Sfântului Valentin, vom organiza balul și dacă se va putea tot cu acești muzicanți care sunt din Sântana (România) și *Lada Mihály* care e localnic și cântă în limba maghiară. Fieca-

re va avea posibilitatea de a dansa pe muzica care o cunoaște; ori maghiară, ori română.

– Am văzut că aveți cadouri pentru tombolă. Ați avut și sponsori care v-au ajutat?

– Acesta fiind primul bal nu am vrut să ne căutăm sponsori, vroiam să ne descurcăm singuri. Dar totuși au fost care ne-au adus câteva ajutoare, fără ai ruga. Ca de exemplu: minoritatea slovacă ne-a dat 15.000 forinți care a fost cadoul cel mai valoros, dar am mai primit cadouri din partea Chitighazului și din partea primăriei din loc.

– V-ați gândit că va fi sala plină și va fi o atmosferă atât de plăcută?

– Sincer să fiu nu m-am gândit că va fi chiar așa de mare interesul localnicilor, dar mă bucur că au venit într-un număr atât de mare. Cum puteți observa, fiecare se simte bine și au creat o atmosferă plăcută. Cheful și voia bună depinde numai de noi, cei care suntem aici. Sper că în această seară se vor lega prietenii pe viață și abia vom aștepta ca anul viitor să ne întâlnim din nou. Având această ocazie, aș vrea să-i mulțumesc familiei Hegedűs și prin rubricile revistei românești, că ne-au oferit locul pentru acest bal.

L. Martin

Colaborare Culturală Româno-Maghiară

Expoziția de Dantelă Halasi la Budapesta

Institutul Cultural al României, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe al Ungariei a organizat în data de 15 februarie expoziția „Dantele de Halasi”. În prezența și sub înaltul patronaj al doamnei *Mádl Dalma* și a multor diplomați străini acreditați la Budapesta s-a vernisat expoziția celebrelor dantele de Halasi.

Cuvântul de deschidere a fost rostit în limbile engleză, maghiară și română de excelența sa *Călin Fabian*, ambasador al României la Budapesta: „În general, un institut cultural are menirea de a difuza, de a împărtăși valorile spirituale tradiționale culturale ale țării pe care o reprezintă. Este însă, din ce în ce mai evidentă responsabilitatea pe care o asemenea instituție trebuie să și-o asume pentru a contribui la punerea în valoare a culturii celui alt. În acest mod avem prilejul să ne cunoaștem, să învățăm, să ne înțelegem și să ne respectăm reciproc, să învățăm, să ne tolerăm unii pe ceilalți. Experimentul cultural din această seară este dovada perfectă în direcția acestui deziderat, exponențele se află la convergența sensibilității, a simțului estetic și

a îndemnării creatorului, ceea ce ne plasează într-o lume mirifică la frontiera dintre complexul formelor și undele imaginației.”

A urmat doamna *Kiliti Zsuzsa*, director al Muzeului Dantelei din Kiskunhalas care în discursul domniei sale a mulțumit pentru prilejul și oportunitatea de a expune aceste celebre dantele, mulțumind Institutului Cultural al României și Ministerului de Externe al Ungariei, a vorbit despre istoricul dantelor în Ungaria, despre aceste miniaturi executate numai manual și din materii naturale făcând din aceste dantele un unicat în lume. A vorbit despre modalitățile de execuție, materialele folosite și motivele aplicate specifice dantelei de Halasi.

A urmat încântarea publicului prezent vizionând aceste dantele care solicită mâna și, mai ales, ochiul artistului care le produce. Am avut posibilitatea să vedem pe viu cum acul și mâinile îndemănate ale celor două artiste artizanale au creat din banala ață forme florale de o finețe și de o frumusețe inegalabilă.

Mihai Felician Cozma,
Budapesta

CUGETĂRI

„Oamenii se împart în două: unii care caută și nu găsesc, alții care găsesc și nu-s mulțumiți.” (Mihai Eminescu)

„Cei mai mulți trăiesc zile; puțini trăiesc viața.” (Nicolae Iorga)

„Trăinicia fericirii tale atârână de chipul cum îți vei înțelege și construi viața.” (Alexandru Vlahuță)

„E din neamul mare al licuricilor – omul: un vierme ce se transformă în lumină când iubește.” (Lucian Blaga)

„Să creezi ca un Demiurg, să poruncești ca un Rege, să muncești ca un Sclav...” (Constantin Brâncuși)

„Nici o avere mai cu temei ca înțelepciunea.” (Iordache Goleșcu)

„Viciile sunt călăii care te omoară încet, cu sabia neascuțită.” (Nicolae Iorga)

„Nu este în lumea aceasta totul deșertăciune, rămâne ceva statornic; rămân faptele mari, care sunt nepieritoare.” (Mihail Kogălniceanu)

„Mila când nu-i însoțită de iubire infinită, e mai ofensatoare decât disprețul.” (Garabet Ibrăileanu)

„Un cuvânt plin de iubire prețuiește atât de mult și totuși el costă atât de puțin.” (Nicolae Iorga)

„Numai în fața morții pricepe omul prețul vieții și numai primejdia îi oțelește sufletul...” (Liviu Rebreanu)

„Simțul de datorie e cea mai luminoasă dovadă de sănătate a unui suflet.” (Nicolae Iorga)

Fotodocumentar

Fântâna din mijlocul satului era un loc de întâlnire a tinerilor din Chitighaz
Fotografie din arhiva Mariei Sarca Zombai

Itinerarii culturale (4)

Aurel Vlaicu și scriitorii români

„M-aș socoti răsplătit cu prisosință pentru cei paisprezece ani de muncă, de teamă și de speranță chinuitoare, dac-aș ști că am făcut ceva cât de puțin, pentru progresul științei și pentru fericirea oamenilor.”

Înainte de a vorbi despre Aurel Vlaicu și scriitorii români, se impun câteva date biografice ale celui care avea să devină, alături de Traian Vuia și Henri Coandă, pionier al aviației românești.

S-a născut (1882–1913) în satul Binținți, lângă Orăștie, județul Hunedoara. A urmat școala primară în comuna natală, liceul la Orăștie și Sibiu, politehnica (1902–1907) la Budapesta și München, timp în care elaborează și proiectul unui avion. A urmat un scurt stagiul de inginer la fabrica de Automobile „Opel” din

contrar și sunt montate pe același ax, primul la care comenzile sunt concentrate la volan; a proiectat primul avion metalic, Vlaicu II, construcția fiind terminată după moartea sa.

Sigur că studiile la Universitățile occidentale au avut un rol decisiv, deschizându-i drumul cercetărilor de mai târziu, dar preocupările legate de problematica zborului le avea din copilărie și adolescență. Se povestesc multe despre spiritul său inventiv. Cel mai mult îl preocupa zborul păsărilor și ridicarea zmeilor în văzduh. Era mereu chinuit

cunoscut la Sibiu, cei doi prieteni reîntâlnindu-se mai târziu la Universitatea din Budapesta. Descoperindu-și preocupările comune, au activat în cadrul Societății „Petru Maior”, statornicind definitiv prietenia lor de suflet. Octavian Goga l-a susținut pe A. Vlaicu în fața guvernului român pentru toate proiectele sale, dar – mai mult – l-a introdus în societatea bucureșteană a timpului, i-a creat popularitate în rândul cărturarilor: Șt. O. Iosif, Ilarie Chendi, Al. Vlahuță, I. L. Caragiale, B. Șt. Delavrancea, Emil Gârleanu, actorul Petre Liciu, ziaristul I. Rusu Abrudeanu.

În timpul probelor pe care Vlaicu le făcea în parcul Filaret cu aparatul său, asistau de multe ori Al. Vlahuță, Șt. O. Iosif, Ilarie Chendi, stăruind cu toții pe lângă autorități pentru aprobarea sumelor necesare construirii avionului Vlaicu II.

Când la 27 august 1911 s-a sărbătorit o jumătate de veac de la înfăptuirea Astrei de la Blaj, Vlaicu a zburat deasupra Câmpiei Libertății unde se aflau peste 20.000 de participanți. Evident, nu lipseau O. Goga, I. Agârbiceanu, I. L. Caragiale care a venit special de la Berlin.

de întrebări precum: „Dacă pasărea zboară, atunci și omul poate zbura”. Privea atent zborul găgâniilor, studiind și încercând să descopere taina plutirii lor în aer. Prindea fluturi, îi lega cu ață și urmărea atent efortul de a se înălța de la pământ cu povara firului de ață. A cântărit corpul unui porumbel și aripile și a concluzionat că s-ar putea construi un aparat de zbor cu aceeași proporție între motor și aripi. Dincolo de aceste aparente jocuri, era un excelent matematician, uluindu-și profesorii pentru rezeziunea cu care rezolva problemele.

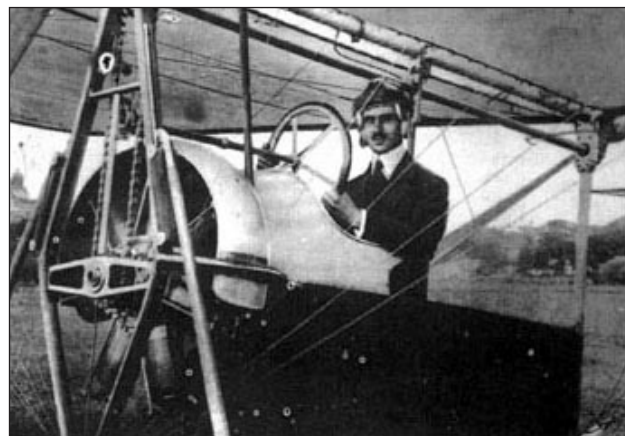
În realizarea planurilor sale, Aurel Vlaicu a fost ajutat și încurajat de scriitori și oameni de cultură ai timpului. Pe poetul Octavian Goga, Aurel Vlaicu l-a

În septembrie 1913 s-au organizat la Orăștie serbările Astrei. Dintre scriitori au participat Andrei Bărseanu și B. Șt. Delavrancea. Și A. Vlaicu intenționa să vină la Orăștie, dar „Vulturul Carpaților” și-a frânt aripile

privesc toți la acești bătrâni care își strâng mâna și nu găsesc un singur cuvânt care să talmăcească durerea lor și a noastră, a tuturor.”

Toți cei care i-au admirat cutezanța și i-au înțeles lupta pentru un ideal, au realizat în 1920 „Albumul Vlaicu”, o carte valoroasă și accesibilă publicului larg. Albumul cuprinde fotografii, 70 de articole diverse pentru a împrospăta amintirea lui Vlaicu, semnate de personalități ale vremii: prozatori, poeți, cărturari, specialiști în tehnică și aviație, colaboratori apropiați, colegi, precum: O. Goga, N. Iorga, V. Goldiș – directorul ziarului „Românul” din Arad, Sextil

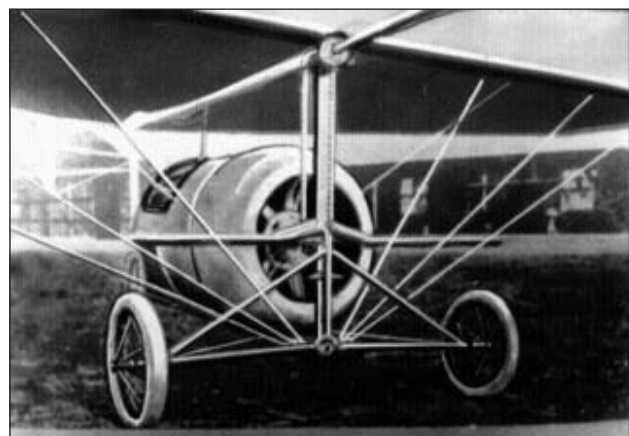
prăbușindu-se cu avionul la Bănești – Câmpina, județul Prahova.

În revista „Luceafărul” din 1913 se consemna următorul anunț: „Cu lacrimi în ochi ascultă toți glasul înecat al președintelui Andrei Bărseanu care anunța după deschiderea adunării generale, marea pierdere. Cu lacrimi în ochi îmbrățișează Delavrancea pe cărunțul părinte al lui Vlaicu, cu lacrimi în ochi

Pușcariu, Ion Agârbiceanu, Emil Gârleanu...”

Cuvintele lui N. Iorga vin să contureze ca punct de referință, personalitatea creatoare a lui A. Vlaicu: „Oricând îndrăzneala omească va smulge aiurea succese strălucite naturii învinse, nu vom privi cu invidie pe acel învingător, ci vom zice cu mândrie: Și noi am avut pe Vlaicu!”.

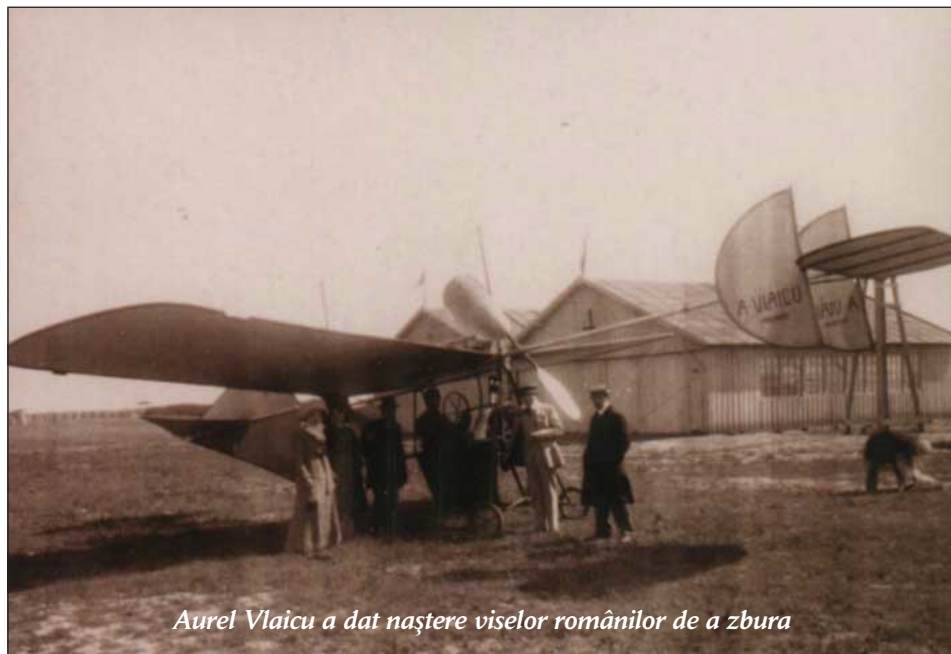
Prof. Elena Munteanu,
Baia Mare

Germania. În 1909 a revenit în satul natal, realizând un planor. A fost unul din pionierii aviației mondiale, învățând singur să-și piloteze aparatele și despre care presa vieneză a timpului spunea că „nu e numai un pilot strălucit, ci și un constructor genial”.

Primul avion proiectat, construit și pilotat de Aurel Vlaicu a zburat la 17 iunie 1910. La 13 septembrie 1913, s-a prăbușit în timpul unor încercări temerare de trecere peste Carpați, lângă Bănești, Câmpina.

Specializat în construcția de aparate de zbor, a proiectat și realizat ingenioase planoare, în special, avioanele Vlaicu I și Vlaicu II. Este primul care introduce aripa cu profil variabil, primul care utilizează două elice care se rotesc în sens

Aurel Vlaicu a dat naștere viselor românilor de a zbura

Doctorii și plata lor

Zică cine ce-a zice, mie-m place să umblu la borbil. Îm place, ctiar și dacă, din când în când, treabă să-m aștept rându câte-on ceas, on ceas și jumătate. No, nu s-aștept im place, ce mai tare să fiu întră oameni dă tate vrîstele, să le ascult părere dăspră una și alta, să vorbăsc și io dăspră gândurile mele și așe mai dăparte.

Așe s-o-ntâmpat și sâm-băta trecută. Ne-am adunat la borbil vo șapte-opt bărbat, aproape tăt dă vrăsta me, dăuarece, pă cum spun unii, tănării, mai nou, numa la Iula și la Ciaba umblă la tuns, batăr că îi coastă dă doauă-trii uări mai mult dăcât în sat la noi. Haba, no, asta-i sărăcie noastă, dăspră care s-ar merita să vă scriu odată dăchilin.

Bogăt și dăstul că, dă data asta, câtă vreme a fo' musai să aștept, numa dăspră boli, doctori și plățile doctorilor o fo' voarbă. Sincer să fiu, nici cu gându n-aș fi gâdnit că așe dă-mpărțit is oamnenii în privința asta. Nu i-o spune pă nume că cine ce părere o avut – n-aș vre să am pără și dânt-asta, – mai ales că unii nici d-aceie nu s-or stăpânit să-ș înjure doctoru care l-o tămadit din vo boală gre, uă l-o operat, mântuindu-i cu asta viața ș-așe. La cii ce-or fost dă părere că doctorii așe-s dă la-

comi după bani, dă nici nu stau dă voarbă cu betejii până nu le baji în jeb băncuta dă cinci, dă zece uă dă doauăzăci dă forinț. Apu când cineva le-ar fi vinit în apărare, zicând că nu-s tăt așe dă lacomi, că doară și-ntră ii sânt tare mult care-s cinstiț și care, ctiar și fără on filer, iș vād dă datorii așe cum li să cade, alți dăloc or tromfălit, dă' tăt c-o falcă-n cer și cu una n pământ.

Dup-o vreme, când m-am terdut răbdare, le-am adus ca pildă bună pă doctoru din satu nost care, tăt anu, și zî și noapte, ne străjuiește, nime niciodată n-o avut nici on ponoslu pă iel, dă' nici d-aciei n-o auzit nime în sat ca iel să fi cerut v-on filer dă la careva be-teag. Că dă la cii mai înstăriț primește una și alta, ctiar și bani, la asta nime nu să ciudălește, cu atăta mai tare să mniră lume când aude că nici dă la ista, nici dă la cela n-o primit nici on ban, numa pântru că să ține dă pătura mai sărăcă a satului.

No, când am luat io sama că cu asta i-am mai astâmpărat io p-a mnei, atunci m-am luat curaju să le spun cum că mie nici nu m-ar fi pă plac, dacă doctorii care au datorii să steie dă strajā și să ne tămadească, ar fi siliț să sa ocupe și cu altceva, numa pântru ca să-ș asigure și ii

on trai fără pre multe griji, la care, și unu și altu, s-o mai potolit oleacă. Mai ales când le-am spus ș-o pildă. Bunăuare că ce-ar zice careva dăntă cii dă față dacă, atunci când ar fi musai să margă noapte după doctor, apu nevastă-sa i-ar spune că doctoru nu-i acasă, ce-i dus la ăspital la Iula să străjuiască, că și cu asta mai câștigă și iel năște bani pântru traiu dă tate zilele.

Nu zic că cu pilda me i-am alinat pă tăt care or mai rămas în urma me, dă', cel puțin în vreme cât am mai fost și io dă față, nime n-o mai avut nici o voarbă re împotriva doctorilor.

Gătând la borbil, am plătit, – samlă n-am căpătat, – meghiș tare bine m-o picat că, luindu-i în apărare cu părere me, on pic le-am răs-plătit truda doctorilor care și pă mine m-or tămadit dă tare multe uări. Că s-o-ntâplat că și io i-am băgat în jeb la unu uă la altu câte-o băncută? Asta nu să ține dă nime. Mai ales nu să ține dă gura re a satului.

Sandu Popa

≡ Din fabulele lui Esop* ≡

Măgaru și broșatele

On măgar, încărcat cu lemne, o trecut pînt-o apă și, din întâmplare s-o împedecat ș-o picat în baltă, dă', năputând să să scoale, plânje și să tânguie cu amar. Broșatele, văzându-l plângând, zisăra:

– O minune dă tine! Căt dă iute ai urăt locu aista, că nici on ceas nu-i dă când ai ajuns aici și îndată plânji așe dă grozav. Ce-ar fi dacă ar trebui să locuiești aici, pă cum locuim și noi, atunci ai orbi dă plâns?

ÎNVAȚĂTURA: Așe dară și omu treabă să fiie tare și curajos când i-i să-ntâmplă vo nănorocire uă când dă dă vo nevoie, că dacă-i slab și fricos la acăre întâmplare nănorocită, atunci ș-a afla mult care să-l mustre uă să-l rădă în loc să-l ajute, iară la alte nănorociri, care câte-o dată-s tare mare, s-a terde cu tăt.

Vulpe și moimuța

Cândva, tare dămult, să adunasăra laolaltă tate fiarale și dobitoacele câmpului, apu moimuța înainte lor o jucat on joc minunat și cu virtute, dă să mnirau tate didicoanele la ie. Și așe dă tare le-o plăcut la tăt, dă or vrut ș-o alegă ctiar dă-mpărat. Numa că vulpe nu s-o nvoit, ce o bajocore că-i așe și dîncolo; apoi u-o temat la ie, i-o arătat on dărab dă carne înt-o capcană și-i zisăra:

– Iacă, io am aflat mîncare asta, dă' n-am cutezat ș-o mîncă pînă nu fi u-o arăta fiie, ca unui împărat. Dacă-ț treabă, ie-ț-o!

Și moimuța sârisăra ca o broască ș-o apuce și să prinsăra în capcană. Atunci vulpe, rîzând, zice:

– Oh, jupâneasă moimuța, cu atăta năbunie și prostie-n cap vrei tu să împărățești păstă tate fiarale și didicoanele câmpiilor?

ÎNVAȚĂTURA: Așe-s cii ce nu pătinesc mai nante lucrurile pă care vreu să le facă, uă voarba pă care vreu s-o grăiască, ce să prind dă lucruri mare, și la urmă pică în nevoi și năcazuri și mai mare.

*Esop, Aisopos, (n. 620-560, i.e.n.), fabulist grec, originar din Asia Mică.

Am citit că...

Cred că pă vremuri, când am început să vă povestesc una și alta din cile citite dă mine, v-am amintit cum că mie nu-m umblă numa Foaia românească, și că uiașag unguresc, bubăuare cel județean, îi umblă lu' Nelu. Da' asta nu-nsamună că n-am ce citi, dăuarece, har' Domnului, amu capăt uiașaguri dăstul dă multe – pântră care ctiar și dă la cunoscut îndăpărtaț, – dă nici nu joiesc să le citesc. Asta-nsamună că pot aleje întră iele. Asta numa d-aceie v-o amintesc, dăuarece vreu să vă mai spun cum că mie acile-m plac mai tare în care să scrie cu litere mare.

Îl drept, ce-i drept, am io uătelari dă tăt felu, adecate unii pântru televizor, alți pântru treburile d-afară, și iară alți direct pântru citit. Da' cred că cu asta nu-s io singur la vrăsta pă care u-am ajuns din voie lui Dumneze. No-amu, când im vine pofta dă citite, atunci numa rare uări îi aflum tumna pă cii mai potrivîț. D-aceie, când nu dau dă ii, mă pun și citesc cu cii ce-i aflum mai nante, uă numa fără uăteri, că literele mai mare din titluri ș-așe le vād. Apu numa dacă aflum ceva ce mi pă plac, numa atunci mi-i cot pă cii buni și dă literele mai mice.

Așe mi s-o-ntâmpat asta și în careva zî din săptămâna trecută când, coale cătă-nsărate, năavând dă lucru nici p-afara, dă' nici pîn lontru, m-am cotat dă citi în gazetele ajunsă la mine din România. Cu una, cu doauă, iacă că dau cu uății (și cu uătelarii cii buni) d-on titlu: „Partidă de box între maimuțe”. „No, –

sămălesc io, – știre asta cu siguranță u-oii înțăleje fără pre multă greutate”, așe că m-am pus la citite. Nu ma-m înșelat. Mai tare s-or fi înșelat tăt acie care, – tare mult! – or fost curioși să vadă în ring cum să boxolesc moimele – una îmbrăcată în roșou, ciilaltă în mneriu, – dăuarece meciu n-o ținut mai mult dă cinci minute. Tăte așe s-or întâmpat indeva la răsăritu-îndăpărtaț, înt-on oraș mare cu numele Bangkok.

Ceie ce m-o dat dă gâdnit o fost faptu că, la capātu știrii, – ilustrată cu vo patru-cinci chipuri, – gazda moimelor spune aci cum că mai mult dă doi ani i-o trăbit pînă ce le-o învățat pă moime să să boxolească întră iele ca oamnenii. Doi ani dă zile nu-i o vreme scurtă. În doi ani dă zile multe lucruri dă haznă să pot face. În doi ani dă zile, cu lucru cînstiț, poț câștiga prețu la o casă, uă la o mașină modernă, uă la on combain nou-nouț și ce mai știu io ce.

Citind veste asta, mie lucruri d-așe m-or trecut pîn cap, numa că lu' dascălu moimelor nu tumna așe. Domnu nost ș-o luuat în cap cum că dănsu „va organiza întreceri” d-așe în întreaga țară și, poate v-odată, și în alte țări în care trăiesc moime.

Ce să mai adăug la una ca asta? Iacă: mai mare catastrofe să nu primejduiească lume!

Vă dorește sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Glume

– Domnule doctor, aș vre să-ț mulțămăsc și să-ț răsplătesc tăt ce ai făcut pântru mine.

– Să-m fiie cu iertare, dă' nu-m aduc aminte dă dumatile. Iești on pacient d-al mneiu, uă numa on neam moștenitor.

♦ ♦ ♦

– Ce bună-i ploaie asta, – zice on țăran, – ai să vezi cum or răsări din pământ tate cile!

– Doamne ferești-ne! Io am trii neveste îngropate... – să spariie celalalt.

♦ ♦ ♦

On țăran îl întreabă pă vecinu-so:

– Ce-i cu tine, Niculă, dă iești așe dă amărât?

– Da' cum n-oii fi amărât, când astănoapte m-o murit on bou.

– Da' lasă-te amu, – îl liniștește ista, – nu le lua tate așe pă suflet, că doară așe om mere noi tăt: unu după altu!

♦ ♦ ♦

Doauă verișene să vorovăsc:

– Dă când vă cunosc tă' sporoliț și iară sporoliț. La ce atăta bani? – o întreabă ce mai tănără dintră iele.

– Îț spun, scumpa me! Mai nante pântru on tăleac, apoi pântru o casă, dup-aceie pântru o mașină. Amu tumna pântru advocatu care ne-a dăspărțit.

Fotbal

Revenirea furtunoasă a „Cobrei”

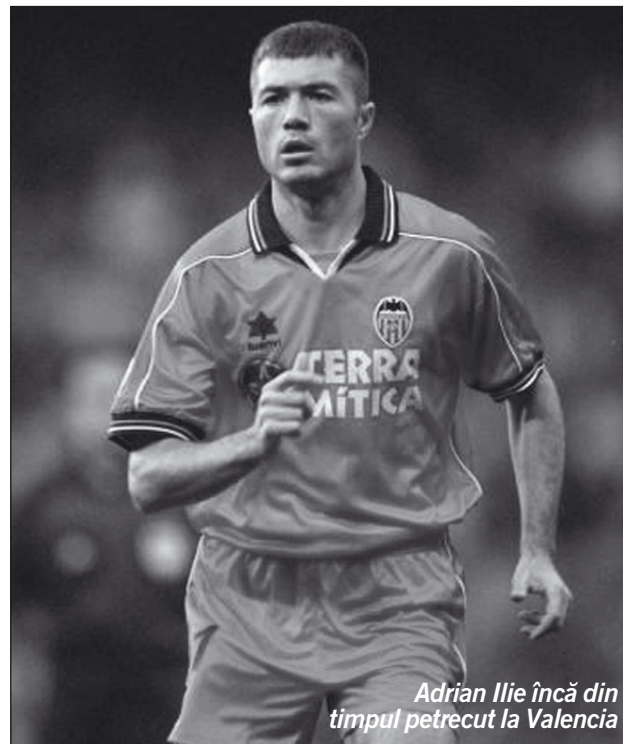
Anii grei petrecuți fără evoluții spectaculoase au umbrat cariera lui **Adrian Ilie**. Atacantul român și-a pus semnătura în fotbalul mare cu evoluția sa de la Campionatul Mondial din 1998. De atunci, în afara unor momente remarcabile de la Galatasaray și Valencia, s-a luptat cu accidentările în lanț, iar în ultimul an chiar trebuia să bată la ușa unor echipe „nedemne” pentru talentul lui. La vârsta de aproape 30 de ani a rămas fără echipă pentru o jumătate de sezon, petrecându-și zilele ca un pensionar. În brațe cu cei doi copii de ai lui se juca la vatra familială luxoasă, construită la Poiana-Brașov. Înainte de scufundarea totală în zilele obișnuite ale cetățeanului de rând, colacul de salvare l-a aruncat, ca de atâtea ori și pentru alți fotbaliști, **Mircea Lucescu**.

Atunci când foarte puțini mai credeau într-o revenire a fotbalistului român, antrenorul de la Beşiktaş din nou a dat dovadă de o intuiție fără pereche. Conducătorii clubului său ca să investească 180.000 de euro într-un fotbalist despre care lumea era convinsă că în câteva luni va renunța la cariera fotbalistică și care de o jumătate de an se antrena singur, pe „moșia” lui de la munte. Mai mult decât atât, după achiziționarea lui Ilie a renunțat la cel mai mare nume din ofensiva lui Beşiktaş, lăsându-l pe **Ilhan Mansiz** să plece în Japonia pentru suma de cinci milioane de dolari. Între timp, clubul de pe malul Bosforului a cunos-

cut și o criză de proporții care a cutremurat și banca tehnică. Apogeul crizei s-a consumat atunci când Beşiktaş a pierdut pe propriul teren, cu 1-4, în fața lui Samsunspor, din echipa gazdelor fiind eliminați nu mai puțini de cinci jucători. Dar „Il Luce” nu s-a lăsat bătut, rămânând fidel convingerilor proprii și a mizat și pe mai departe pe serviciile lui Ilie. Și iată că nu s-a înșelat, prezentând o dovadă strălucitoare scepticilor.

Adrian Ilie a marcat de două ori în meciul de duminică și câștigat în fața formației Denizlispor cu scorul de 3-1. Atacantul român a fost principalul artizan al succesului, contribuind și cu o pasă de gol

la victoria meritată a echipei sale. Cu evoluția sa a reușit să răsplătească ceva antrenorului său pentru încrederea pe care i-a acordat-o pe considerente, mai mult intuitive, decât raționale. „Ilie a devenit speranța formației Beşiktaş după plecarea lui **Ilhan** și a dat viață echipei sale”, scrie cotidianul „Star”, care și-a intitulat un alt articol: „Noul rege, Ilie”. Izbânda a venit într-un moment potrivit, pentru că de liderul Beşiktaş se apropia, tot mai amenințător, în clasament Fenerbahce. Presa din Turcia consemnează aproape în unanimitate rolul hotărâtor al atacantului român renăscut din propria-i cenușă. „Furtuna Ilie!”, este titlul unui articol apărut pe site-ul ajansspor.com, care l-a ales pe atacantul român cel mai bun jucător de pe teren. „Plecarea lui **Ilhan** nu a întristat pe nimeni, pentru că noul marcator al echipei Beşiktaş a devenit Ilie, un atacant incredibil și cu un ritm de joc extraordinar”, notează ajansspor.com. Cotidianul „Milliyet” scrie că Adrian Ilie a creat numeroase faze periculoase la poarta echipei Denizlispor. „A alergat mult. Vedeta română a

Adrian Ilie încă din timpul petrecut la Valencia

marcat două goluri și a decis soarta meciului”, se precizează în „Milliyet”. Între timp, pe neobservate, s-a format o nouă legiune românească la Beşiktaş. Lucescu pe banca tehnică, **Daniel Pancu** în linia mediană, la dirijarea jocului și Adrian Ilie în ofensivă. După criza din ianuarie, se pare că toți trei și-au revenit și continuă să țină echipa în fruntea clasamentului.

De Adrian Ilie renăscut ar avea nevoie și selecționa-ta. Este părerea generală a specialiștilor și gazetarilor români. Și aceasta pare a fi o afirmație justă, chiar dacă **Anghel Iordănescu** în linia de atac se confruntă cu problema alegerii din atacanți de clasă. **Ionel Ganea** familiarizat în grabă cu atmosfera din Anglia, **Marius Niculae** revenit între titularii formației Sporting Lisabona, **Florin Bratu** folosit des la Galatasaray Istanbul, **Claudiu Răducanu** debutant cu dreptul în

prima ligă spaniolă, **Nicolae Mitea** într-o formă crescândă, la numai 19 ani la Ajax Amsterdam, **Ciprian Marica** o nouă speranță a fotbalului românesc, la 18 ani om de bază la Dinamo și curtat de formații italiene, aproape în oricare combinație pot forma o linie ofensivă remarcabilă și încă nici nu i-am pomenit pe **Viorel Moldovan**, revenit la Nantes cu o evoluție strălucitoare, cu nouă goluri în șapte partide, și pe cea mai mare vedetă **Adrian Mutu**, stâlpul atacului de la Chelsea. Sunt opt nume înșirate la repezeală cu care Adrian Ilie trebuie să concureze în caz dacă dorește o revenire la tricolori. De ce este totuși nevoie și de el? Pe de o parte, pentru că niciodată nu strică competiția, pe de altă parte, deoarece el ar putea fi folosit și ca mijloc ofensiv, în spatele celor două vârfuri, iar la compartimentul median Iordănescu nici pe departe nu are un sortiment asemănător atacanților.

Revenirea senzațională a lui Moldovan

Sâmbătă, în campionatul francez, **Viorel Moldovan** a înscris două goluri pentru Nantes, în partida încheiată cu 3-1 acasă cu Nice. La primul, de 2-0, a fost faultat în marginea careului, în urma loviturii libere reluând mingea cu capul în poartă. La al doilea, a transformat un penalty obținut tot de el. Notat cu 7,5 de agenția „Football 365”, Moldobut, care a

pasat decisiv la reușita lui Pujol, i-a entuziasmat pe francezi. „Ce ziceți de român? Pur și simplu excepțional. Un superstar”, a scris „Ouest France”, iar „Le Telegramme” a urmărit „superbul spectacol oferit de Moldovan. E un artist”. Nici „L'Equipe” nu l-a uitat: „Victorie grație lui Moldovan”, în timp ce „Le Figaro” a titrat: „Nantes a câștigat un jucător”. La sfârșitul partidei, antrenorul lui Nantes, Loic Amisse, a declarat: „Moldovan ne-a lipsit în prima parte a sezonului. El ne-a adus liniștea și încrederea de care aveam nevoie”. Atacantul român, acum un an a traversat o perioadă dificilă a carierei sale. În vară s-a angajat la o echipă din

Arabia Saudită, dar banii nu l-au putut compensa pentru absența mediului familiar și s-a reîntors la Nantes, oraș considerat o a doua patrie. **Viorel Moldovan**, după primele două meciuri din campania pentru calificare la EURO 2004, și-a anunțat retragerea de la echipa națională a României, motivându-și decizia cu faptul că aproape de 30 de ani nu se mai poate concentra în două locuri. După revenirea în sa în Franța, Moldovan a marcat de nouă ori în șapte meciuri, iar evoluția excepțională a atacantului a fost observată și de selecționerul Iordănescu, care prin intermediul secunzilor săi a pornit o adevărată campanie pentru a-l determina pe Viorel să revină la tricolori.

Golul lui Mutu nu a ajuns pentru calificare

Adrian Mutu a înscris un gol, duminică, în partida în care Chelsea a fost eliminată din Cupa Angliei, fiind învinsă, în deplasare, cu 2-1, de Arsenal în optimile de finală. Mutu a deschis scorul în minutul 40, golurile „turnarilor” fiind înscrise de Reyes (56, 61).

Românul a fost înlocuit cu Gudjohnsen, în minutul 63. Antrenorul lui Chelsea a fost criticat de presa de specialitate din Anglia, pentru că l-a schimbat pe atacantul român la scorul de 1-2, pierzând astfel cea mai bună piesă din ofensivă.

ROMÂNIA

Luni 23 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 7.00 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Ascultă azi, votează săptămă! Eurovision 2004 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. Dragă, am micșorat copiii! 10.50 România 1... și filmul (R) 11.00 Nocturne (R) 12.00 Dincolo de hartă (R) 12.30 Sănătate pentru toți! (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleenciclopedia (R) 14.30 Pro Patria 15.00 Kronika 15.55 TVR în Direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Reflecții rutiere 18.00 Jurnal 19.00 Ascultă azi, votează săptămă! Eurovision 2004 19.10 Iartă-mă! 20.10 Ochiul magic 21.10 Serial. Districtul 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesiuniști 23.30 Film. Visând imposibilul 1.10 Jurnal (R) 2.10 Caravana premierelor (R) 2.40 Film. Fecioara și moartea (R) 4.25 Dincolo de hartă (R) 4.55 Serial. Agenția 5.40 Teleshopping.

Marti 24 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 7.00 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Ascultă azi, votează săptămă! Eurovision 2004 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. Dragă, am micșorat copiii! 10.50 România 1... și filmul (R) 11.00 Profesiuniști (R) 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Vector III. 14.00 Alege viața! 14.30 Kronika 15.55 TVR în Direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Ascultă azi, votează săptămă! 19.10 Film. Nu-i așa că e grozavă? 20.50 România 1... și filmul 21.00 Foc încrucișat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Poveste fără sfârșit 23.30 Film. Amerika (II) 2.00 Jurnal (R) 2.20 Alege viața! (R) 2.45 Film. Visând imposibilul (R) 4.20 Caravana premierelor (R) 4.50 Serial. Agenția 5.40 Teleshopping.

Miercuri 25 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 7.00 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Ascultă azi, votează săptămă! 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. Dragă, am micșorat copiii! 10.50 România 1... și filmul (R) 11.00 Poveste fără sfârșit (R) 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Convietauri. Magazin pentru alte naționalități 15.10 Ex Libris 15.55 TVR în Direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Ascultă azi, votează săptămă! 19.10 Film. Hitler – ascensiunea răului 20.50 România 1... și filmul 21.00 Foc încrucișat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturne 23.30 Film. Amerika. (II) 1.10 Jurnal (R) 2.10 Vector III (R) 2.40 Film. (R) 4.35 România 1... și strada (R) 4.50 Serial. Agenția 5.40 Teleshopping.

Joi 26 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 7.00 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Ascultă azi, votează săptămă! 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. Dragă, am micșorat copiii! 10.50 România 1... și filmul (R) 11.00 Serial (R) Adio, Europa! 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Aventura sunetelor 14.00 Akente 15.25 Vasile Voiculescu (I) 15.55 TVR în Direct 16.30 Serial Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Ascultă azi, votează săptămă! 19.10 Telecinemateca: Efectul razelor gamma asupra crăițelor 21.00 Foc încrucișat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Garatant 100% 23.45 Film. Amerika. (III) 1.40 Jurnal (R) 2.40 Dincolo de hartă (R) 3.10 Film. (R) 4.50 Serial. Agenția 5.40 Teleshopping.

Vineri 27 februarie

6.00 Jurnalul de dimineață 7.00 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Ascultă azi, votează săptămă! 9.30 Teleshopping 10.00 Ochiul magic (R) 11.00 Tezaur folcloric (R) 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 România politică 14.30 Peceti domnești: Ștefan Cel Mare (I) 15.00 Sănătate pentru toți! 15.30 Interes general 16.30 Clubul de comedie (R) 17.00 Iartă-mă! (R) 18.00 Jurnal 19.00 Film. Fata și cadillacul roșu 20.35 Gafe, bălbe 21.10 Serial. CSI – Investiții 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna 23.00 Serial. Unitatea specială 2 0.50 România 1... și strada (R) 1.00 Clubul de comedie (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Vasile Voiculescu (R) 3.00 Film (R) 4.55 Serial. Agenția 5.45 România 1... și strada (R).

Sâmbătă 28 februarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Teleshopping 7.10 Desene animate: Universul Disney 8.00 Întâlnire de basm 9.00 Teleshopping 9.15 Debut 50 plus 10.30 O vedetă populară 12.00 Spectacolul lumii 12.30 Caravana premierelor 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Drumul spre Glorie 13.30 Cartea TvRecordurilor 14.30 Drumul spre Glorie 14.45 Ora Olimpică 15.15 Euro Police 15.45 Drumul spre Glorie 16.15 Lesley Garrett 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Un cântec pentru Eurovision 2004. Preselecția națională (I) 21.00 Jurnalul de noapte 21.15 Film. Dureri ascunse 23.10 Unitatea specială 2. 0.05 Profesiuniști (R) 1.00 Caravana premierelor (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Debut 50 plus (R) 3.35 Aventura sunetelor (R) 4.05 O vedetă populară (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 29 februarie

6.00 Universal credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jocul planetelor 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Fotbal în sală: MGA București – AFC Bodu 14.45 România 1... și filmul 15.00 Drumul spre Glorie 16.00 Bravissimo! 18.00 Jurnal 19.00 Film. Cum să cucerești bărbăți? 21.10 Jurnalul de noapte 21.25 Film. Femeia dorită 23.20 Tragerile Loto 6/49 și noroc 23.30 Garatant 100% (R) 0.45 Spectacolul lumii (R) 1.15 Jurnal (R) 2.15 Lumea-n care trăim (R) 3.05 Tezaur folcloric (R) 4.00 Bravissimo! (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 23 februarie

6.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 7.00 Natură și aventură (R) 7.45 Film puzzle (R) 8.45 Serial (R). Rebelii 9.30 Semnul iubirii 9.40 De dragoste de dragobete (R) 10.30 Vacanță la Roma (R) 11.30 În vizită la noi acasă 12.00 Știri 12.10 Piersic show (R) 13.50 Semnul iubirii 14.00 Primul pas 15.00 Atlas (R) 15.30 Eco-magazin 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Comorile Toscanei 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Auto Club 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Teatru 23.00 Serial. Mafia din Sankt Petersburg 23.45 Atenție, se cântă! (R) 1.10 Film (R) Aventuri în Ontario 2.45 Alea cu Ghimpi (R) 3.00 Serial (R). Mafia din Sankt Petersburg 3.50 Fețe (R) 4.00 Știrile serii 4.30 Medalion de interpret (R) 5.30 Telegurnal (R).

Marti 24 februarie

6.00 Comorile Toscanei (R) 7.00 Serial (R). Miracole 8.00 Serial (R). Rauzan 8.45 Serial (R). Rebelii 9.30 Semnul iubirii 9.40 Tonomatul DP 2 11.30 Top Sport (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 13.50 Semnul iubirii 14.00 Emisiune în limba germană 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Răscruci 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Documentar 18.00 Spune „Da” de Dragobete 19.00 Telegurnal 19.30 Spune „Da” de Dragobete 21.30 Film. Lacrimi în ploaie 23.15 BOX. Campionatele Europene – Croația 0.20 D'ale lu' Mitică (R) 1.15 Film (R) 3.00 Spune „Da” de Dragobete (R) 4.00 Știrile serii 4.30 Ferma (R) 5.30 Telegurnal (R).

Miercuri 25 februarie

6.00 Documentar 6.55 Spune „Da” de Dragobete (R) 8.45 Serial (R). Rebelii 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Spune-mi ce te doare! (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Pamasul 15.00 Conferința de presă 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Primul război mondial 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Acces la succes 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Răul speranței 22.40 Eurofotbal 23.40 BOX 0.25 Auto club (R) 0.55 Documentar (R) 1.25 Film. Răul speranței (R) 3.00 Eurofotbal (R) 4.00 Știrile serii 4.30 Conferința de presă (R) 5.30 Telegurnal (R).

Joi 26 februarie

6.00 Primul război mondial (R) 7.00 Serial (R). Miracole 8.00 Serial (R). Rauzan 8.45 Serial (R). Rebelii 9.30 Semnul iubirii 9.40 Tonomatul DP 2 11.30 Acces la succes (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Sista 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Istorie și arheologie 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Șapte minuni ale lumii 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Insolit 20.00 Serial. Rauzan 20.55 BOX 21.25 Fotbal: FC Valencia – Besiktas Istanbul 23.30 BOX 0.20 Remix (R) 1.15 Fotbal (R) 3.00 Eco – Magazin (R) 3.30 Răscruci (R) 4.00 Știrile serii 4.30 Istorie și arheologie (R) 5.00 Atlas (R) 5.30 Telegurnal (R).

Vineri 27 februarie

6.00 Șapte minuni ale lumii (R) 7.00 Serial (R). Miracole 8.00 Serial. Rauzan 8.45 Serial (R). Rebelii 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Insolit (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Documentar istorie 15.30 Centre istorice 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Via Sacra 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Semne 20.00 Marile cărți ale omenirii 21.00 D'ale lu' Mitică 22.00 Film. Chelner! 23.40 BOX 0.30 Documentar (R) 1.25 Film (R). 3.00 Documentar (R) 3.30 Semne (R) 4.00 Știrile serii 4.30 D'ale lu' Mitică (R) 5.30 Telegurnal (R).

Sâmbătă 28 februarie

6.00 Via Sacra (R) 7.00 Serial (R). Miracole 8.00 Conjugând verbul „a ști” 8.45 Serial. Rebelii 9.30 Top sport 10.00 Ora fără Catalog 11.00 Casa mea 11.30 Spune-mi ce te doare 12.00 2/TVR2 12.30 Atenție, se cântă! 14.00 Film puzzle 15.00 Călător prin lume 16.00 Alea cu Ghimpi 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Ruleta rusească 17.30 Serial. Jocurile vieții 18.00 Serial. Farmece 18.45 Diamante de gând 19.00 Telegurnal 19.15 Fotbal în sală: FC Arad – Frăția Vâlcea 21.15 Serial. Identitate greșită 22.10 Film. Adolescenți îndrăgostiți 23.40 BOX 0.30 Concert. Phil Collins 1.30 Fotbal în sală (R) 3.00 Serial (R) 3.50 Ora fără catalog (R) 4.45 Serial (R) 5.15 Ruleta rusească (R) 5.45 Telegurnal (R).

Duminică 29 februarie

6.00 Medalion de interpret 7.00 Ferma 8.00 Natură și aventură 8.45 Serial. Rebelii 9.30 Desene animate 10.00 Egipt – comoara lumii 10.15 Arca lui Noe 10.45 Clubul Ancuței 11.30 Serial. Viață de căine 12.00 Serial. Sabrina 12.30 Documentar 13.30 Atlas 14.00 Piersic Show 16.00 Alea cu Ghimpi 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Ruleta rusească 17.30 Serial. Jocurile vieții 18.00 Serial. Aventurile lui Sindbad 18.50 Fețe 19.00 Telegurnal 19.15 Vacanță la Roma 20.15 Televiziunea, dragostea mea 21.15 Serial. Cracker – psihologia crimei 22.10 Film. Secrete și dezvăluiri 23.45 BOX 0.35 Remix 1.30 Film. (R) 3.00 Serial (R) 3.50 Știrile serii 4.15 Top sport (R) 4.45 Serial (R) 5.15 Ruleta rusească (R) 5.45 Telegurnal (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

23 FEBRUARIE, LUNI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

24 FEBRUARIE, MARTI (redactor: Anamaria Brad)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 FEBRUARIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 FEBRUARIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Ilyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 FEBRUARIE, VINERI (redactor: Anamaria Brad)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

29 FEBRUARIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

25 februarie 2004 (mtv ora 14.25)

Reluare: 28 februarie 2004 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Redacția în limba română a Televiziunii Maghiare săptămâna viitoare vă oferă în atenție un reportaj realizat la capela ortodoxă a grecilor din Budapesta, în care se oficiază liturghii și pentru români, în timpul în care capela românească se află în reconstrucție. În timpul de emisie rezervat românilor va mai apărea o relatare de la adunarea generală a Fundației „Pentru cultura românilor din Ungaria” și un montaj cu atmosferă destinată, filmat la balul românilor din Aletea.

Realizator: Ștefan Crăsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 23 februarie 2004

16.05–17.00 Universul culturii 17.00–17.30 Evantai 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Marti, 24 februarie 2004

16.05–16.30 De la om la om 16.30–17.00 Cronică germană (emisiune în limba germană) 17.00–17.30 Grădina tranziției 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Miercuri, 25 februarie 2004

16.05–16.30 Viața la țară 16.30–17.00 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.15 Sănătatea ta 17.15–17.30 Zona IT 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Joi, 26 februarie 2004

16.05–16.30 Spații subiective 16.30–17.00 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) 17.00–17.30 Oferte fizicii 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Vineri, 27 februarie 2004

16.05–16.30 Teleaudiența 16.30–17.30 Bucuroși de aștept 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Sâmbătă, 28 februarie 2004

16.00–16.30 La Gratz 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Duminică, 29 februarie 2004

16.00–16.30 Musica Viva 16.30–17.00 VAP-uri de duminică 17.00–18.00 Cântecul de acasă.

Sponsorul nostru

Internet aproape pe gratis!

De la **625 Ft** brut pe luna, cu tarife subventionate de stat!

Bichisziaba Matáv Pont,
Postaköz Tel.: 66/445-544

axelero
tisza

RADIO ROMANIA INTERNATIONAL

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24

pe 756 kHz

UMOR

MUȘCĂ, MUȘCĂ...?

NU, DAR MI S-A PĂRUT CĂ-L AUD LĂTRÎND...

Unitate prin diversitate Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 23 februarie, luni – ora 19.00

Reluare: 29 februarie 2004, duminică – ora 19.00

– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz

– Frecvențele posturilor teritoriale

Primul bal românesc la Medgyesegyháza

14 februarie 2004

(Scriere în pagina a 11-a)

Nici frigul nu a speriat participanții Carnavalului Renascentist

În orașul Giula, între 12–15 februarie s-a organizat primul carnaval renașcentist care, de felul lui, este unic în toată țara. Manifestarea a fost inaugurată de *Hiller István*, ministrul culturii, care a apreciat eforturile giulanilor de a păstra valorile vremurilor vechi și spiritul de competitivitate a acestui oraș. Conform planurilor organizatorilor, această manifestare, care a debutat cu succes și a însemnat totodată și deschiderea

oficială a Anului Balassi, în viitor se prevede să ofere o și mai mare atracție, deoarece până în anul următor se vor termina lucrările de renovare a cetății de cărămidă din evul mediu.

La sfârșitul săptămânii trecute, centrul Giulei a fost umplut de viață, tineri și bătrâni, localnici și turiști fiind îmbrăcați în costume potrivite carnavalului renașcentist.

Sâmbătă, la oficiul Pri-

măriei au fost decernate premiile concursului pentru cele mai reușite costume, la care au participat 10 echipe. Printre premiați s-au aflat și elevii Liceului „Nicolae Bălcescu”.

În cadrul festivalului, la care au participat numeroase vedete și interpreți cunoscuți, s-au ales prințul și prințesa Carnavalului, care vor reprezenta orașul la diferitele manifestări din cursul anului.

- Im -

FOAIA
românească

20 FEBRUARIE 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Pátcaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.